

Published and distributed
under Permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917,
on file at the Post Office of
Boston, Massachusetts. By
order of the President.
A. S. Burleson,
POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2408.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA"
Published by the Lithuanian
National League of America
K. J. PAULASKAS
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States \$2.50
To Foreign Countries \$3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5-CENTAI.

No. 32

So. Boston, Mass., Rugpiūtis (August) 11 d. 1921 m.

Metai VII

Enrikas Caruso 1872 - 1921.

Dainininkas, Enrikas Caruso gimė ir mirė Neapolio mieste pietinėje Italijoje. Jo tėvai buvo neturtingi, ir jis pats pradėjo pelnė sau duoną ne daina, bet kitais darbais: buvo patarnautoju krautuvių, buvo arklių prižiūrėtoju stalduose ir t. p. Jojo tėvas, Marcelinas, pirmą dirbo vienoje Neapolio dirbtuvėje (audinynoje), o paskui ten jau gavo vietą perdėtinio (boso). Kuomet Enrikas Caruso buvo 15 metų, jo tėvas mirė ir jam, Enrikui, prisiėjo visokio darbo dirbt ir daug ko gyvenime išmėginti.

Pirmieji dirksniai muzikoje Carusai teko gauti iš bažnytinio choro, kur jis, apie 11 metų amžiaus, buvo paimtas chore dainuoti. Caruso vėliaus mokinosi griešt ir pradėjo lavintis muzikoje bene pas kokią Signoriną Niola. Turėdamas apie 15-16 metų amžiaus, buvo bažnyčioje solistu ir dainavo kontraltu. Į pabaigą 16 metų pradėjo jo balsas keistis į vyriškąjį tenorą. Vienas chormeisterių patarė Carusai sustot dainavus, pakol balsas persikeis galutinai į vyrišką balsą. Reikia žinoti, kad balso persikeitimui reikalinga nuo 6 mėn. net kartais iki 3 metų laiko, kad jau būtų galima balsą vartoti. Šiltuose kraštuose balsas keičiasi greičiau ir trupučių jaunesniam amžiuje, apie 14-16 metų, o šaltesniame klimato, kaip kad ir Lietuvoje — nuo 15 iki 18 metų pas vyriškumą; pas moterišką keičiasi balsas kokiais metais ankščiau ir ne daug jauciamai.

Baigiant Carusai 16 metų — mirė jo motina. Po to, jis trupučių palaukęs balso pasikeitimo, ko ilgai laukti nereikėjo, pradėjo dainuoti viešose vietose ir gauti padoresnį užmokestį. Čia jis dainavo pirmiausiai restauračiuose ir kafeštantuose. Tais laikais jis balsą jau turėjo, bet jį ne tiksliai vartojo, kas būtų umai jį privedė prie balso pradžios, — tad pradėjo balsą lavinti rimtai, imdamas lekcijas, kur papuolė. Turėdamas jau 19 metų, gavo vietą dainuoti pirmiausiai Neapolio hotelyje, kur jį užgirdo vienas tų laikų žinomas dainininkas - baritonas, E. Missiano, kuris Carusą nuvedė pas buvusį Missiano mokytoją, Gugliemo Vergine. Pas Vergine Caruso mokynosi trejus metus, mokytojas Carusos balsu nebuvo patenkintas. Pagaliau Caruso buvo paimtas kariuomenėn. Kariuomenėje budamas, prie kiekvienos progos Caruso lavino savo balsą ir Majoras Nagliati pastebėjo, kad Caruso lyg turi ką nors nepaprasto balse ir Nagliati perstatė Caruso vienam savo draugui, aristokratui su titulu barono, kuris pasistengė Caruso paliausoti iš kariuomenės. Rodos, kad Carusą kariuomenėje pamainė brolis.

Carusai pasitaikė proga dainuoti operoje 1894 m. Neapoliuje. Buvo taip. Turtingas žmogus, Morelli, mėgo kompoziciją

ir ją užsiimdinėjo; tad buvo parašęs pirmą ir paskutinę operą "L'Amico Francesco," kur svarbią rolę dainavo Caruso. Morelli turėjo pinigų ir norėjo savąją operą išstatyti perdėm nors kad ir Italijoje. Po trijų ar keturių perstatymų opera nužengė amžinon Leton. E. Caruso jau čia buvo pastebėtas rimtu muzikos žinovų ir užangažuotas rolėms "Fausto" Gounod'o ir "Cavalleria Rusticana" — Mascagni. Po tų dviejų operų Caruso pradėjo kilti ir buvo užkviestas dainuoti Aigyptan, kur jau jam mokėjo 600 lirų mėnesiui. Tais laikais lira buvo lygi 20 centų, o šiuo laiku lira lygi veik tik 5 centams. Vėliaus pradėda Carusą gaudyti visi teatrai ir visokie impresarijai, vis keldami užmokestį mėnesiui tai 50, tai 100 lirų.

Caruso, dainavęs daugiausiai Pietų Italijoje, pagaliau darsi gauna ir Šiaurės Italijon. Patekus jam, Carusai, Milano operai, jo vardas jau suskambėjo pasaulyje ir jis patenka dainuoti Petrapilin ir ten dainavo per trejus metus Italų operoje, tik nežinau gerai, ar angažuotas Gvidio ar kunigaikščio Ceterelli'o.

Man pačiam Petrapilyje Caruso girdėti neteko, jau kuomet aš atvažiavau Petrapilin, 1901 m. Imperatorinėn Konservatorijon, tai Caruso tais laikais bene dainavo Londone Cowen Garden teatre ir nuo to laiko Rusijoje nedainavo.

Milane Caruso dar mokinosi dainuoti pas Lombardi ir pas Marino, apie ką aš buvau rašęs bene "Vien. Lietuvninkų" 1911 ar 1921 pradžioje iš Milano, nes aš pats tais laikais studijavau pirmą, apie 3 mėnesius, su Marino, ir vėliau su Lombardi. Mokytojas Marino turėjo Carusos padėkos laiškus, rašytus iš Londono. Laiškai buvo didžioje paragoje, aptaisyti į pieščius (rėmus) po stiklu ir kabojo studijoje ant sienos.

E. Caruso Europoje tenorų karaliumi nebuvo vadinamas, nes, iš vienos pusės, buvo tenoras Tamagno, kuris turėjo labai dailų balsą ir aukštąjam registru, dar stipresnį, negu tuomet Caruso balsas. Caruso balsas pradžioje buvo liriškas tenoras ir laipsniškai ėjo platyn ir augo pajiegoje. Iš liriškų tenorų tais laikais buvo senas jau tenoras Masini, kuris buvo apšauktas tenorų karaliumi. Masinį dar klausiau Petrapilyje per ištisus dvejus metus ir juomi (nevisuomet) gėrėjauisi daugiau, negu žinau. Nors nepilnai, bet visgi galės būti viena tų laikų užtekančia žvaigždė: Anselmi, Constantino, Sobinovu ir kitais. Masini turėjo mažą balsą ir šiaurinei Amerikai jis būtų nepatikus, — jis, Masini, buvo mylimas tų žmonių, kurie giliau dainavimą suprantą. Masini, apie 65 metų amžiaus pasitraukė nuo scenos ir rodos, kad jau nuo tų laikų, kuomet man teko girdėti, jis

veik scenoje nedalyvavo ir apsigyveno netoli Neapolio.

Aš užgirdau pirmą kartą Caruso operoje "Il Trovatore" Chicagoje, bene 1909 metais. Pamėgau jį iš karto, be svyravimo. Dailių balsų pasaulyje yra daug, muzikalių žmonių ir-gi yra nemažai, bet turėt tokią balso fiziškąją pajiegą, kaip kad Caruso turėjo — didelę retenybę. Chicagoje aš jį kiausiu keliose operose ir iš pirmųjų eilių ir iš galerijos, — iš visur jis buvo geras. Vėliau dar Caruso daug kartų girdėjau New Yorko operoje.

E. Caruso dainavo viso pasaulio pirmiaulėse operose. 1912 metais jis dainavo Vokietijoje, Berlino karališkoje operoje, šia diena vadinamoje Staats opera. Iš Berlyno jis važiavo Amerikon ir aš tuo laiku važiavau. Važiavuo tuomet iš Vokietijos per Bremeną Geraldina Farrar, Leo Slezak, Enrico Caruso ir Adamo Didur. Ypatiskai su Caruso susipažinti neteko, nes aš, kaip paprastai, laivu važiuodamas vis sirdgavau ir išgulėdavau lovoje, tad su nieku nesusitikdavau. Kuomet-gi keliaujančių buvo atspausdinti ant laivo vardai, ir patarnautojas atneš spausdinį, pamačiau artistų vardus ir jų tarpe namo jau pažįstamo — Didur, P-nas A. Diduras, radęs mano vardą, atėjo pas mane kajuton ir laivui sustojus New Yorko uoste, lapkričio 29, 1912 m. aš nuėjau pas Didur pasikalbėti. Kiti artistai tuo laiku lošė kortomis ir Caruso tą mėgė daryti ir sėdėjo už staliuko, tad artimesnės pažinties nepadariau, kaip tik per P. Didurą amerikoniškai perstatyti, kas Europoje veik nieko pirmiau nereikšdavo.

Ypatoje Caruso pasaulis nustojo fizinės balso pajegos, o ypač gailėsis to Amerika, šalis pajegos, turto ir grandioziškumo. Čia Caruso yra nepavaldžiamas. Čia šalis, kur ilgaisi ir didžiausi tiltai, kur aukščiausi namai, kur gumulas mušamas su didžiausia narsa ir apskrūmu, kur gladiatorių kašdus pavaduoja kartais apie svarą sunkumo pirštynės ir boxeriai, garbei ir šlovei šalies ir pasigėrėjimui žiauriam žmonių instinktui, už gerą atlyginimą, gurina sau netik snukius, bet ir šonkaulius, tai tokiame viešpatavanti dvasiniam upui, kad ir geriausių dailės kurinių neįteikis be pajegos. Daili Carusos balso fizinė pajega patenkino ir tokius žmones ir Caruso jau čion turėjo nuo 3 iki 10 tukstančių dolerių vakarui atlyginimo. Fizinė balso pajega Caruso buvo fenomenas, kitais visais dalykais jis buvo labai paprastas žmogus, apsilavino dėka susitikimų su mokslo ir dailės žmonėmis.

Nors nepilnai, bet visgi galės būti Carusos pavaduotojumi tai antras italas - tenoras, Zanatelio.

Italų tauta, manau, Carusos ypatoje turėjo netik Amerikoje, bet ir visom sviete dailės srityje vardą. Vienas Caruso čia, Amerikoje, teikė daugiau prestižo, negu visos ambasados paėmus kartu galėtų padaryti.

MIKAS PETRAUSKAS.

Vyčiai Bėga iš Lietuvos Kariuomenės.

Klerikalai, bešmeiždami buvusį Lietuvos atstovą, gerb. J. Vileišį, pripliauskia visokių nesąmonių drauge ir ant jų taip "numylėtų" "laisvamanių sandariečių", kad, klerikalų akimis žiūrint, tie žmonės jau neverti nei lietuvių vardo. Anot klerikalų, "laisvamaniai - sandariečiai" neperka L. L. Bonų, neaukvoja Lietuvos apsigynimui, nestoja į L. L. Sargus, ir nevažiavo kariauti už Lietuvos laisvę.

Aš čionai nekalbėsiu apie tai, kaip "laisvamaniai - sandariečiai" pirkto L. L. Bonus, rinko ir dėjo aukas. Stoję į L. L. Sargus ne dėl to vardo, kaip kad klerikalai. Aš tik pabriesiu tą faktą, kad "laisvamaniai - sandariečiai", — kur stoji į darbą, tai ir dirbo išsiuose, nekreipdami visai domės nei į nuovargį, nei į didžiausią pavojų, kuris grėsia net ir jų gyvasčiai, o ne taip, kaip kad klerikalai vyčiai, kurie jeigu kur ir prisideda, tai tik dėl vardo, kad geriau išsigarsintų. Apie klerikalų ir vyčių Lietuvos meilę, štai ką rašo "Vienybės" No. 57 Sandarietis, buvęs "Vienybės" ir "Tėvynės" redaktorius Vyr. Lt. gerb. P. J. Purvis: "Geriausiai gal amerikiečių - lietuvių vardą gerbia, tai kariuomenėje. Bet ir čia tik tautininkai to užsitarnauja. Gi klerikalų ir vyčių keletas čia atvažiavo Tėvynės ginti, tai ir tie dabar gaudomi kaip desertirai..." Tai matote, gerb. skaitytojai, kas tie klerikalai ir jų vergamaniai vyčiai ir kaip jie yra pasišventę ginti Lietuvos laisvę. Jie taip smarkiai muša lenkus, kaip žvirbliai vanagą, kol jo nemato. O kaip tik vanagas pasirodo, tai žvirbliai ir į žabus! Tas pats ir su klerikalais - vyčiais: jie kada šmeižia sandariečius, tai liežuviu aukoja pinigus ir muša lenkus, bet kada reikia su ginklu rankoje stoti priešais priešą ir apginti Tėvynės laisvę, tai mus narsuliai klerikalai ir vyčiai, pametę ginklą, bėga iš kariuomenės ir išduoda savo Tėvynės priešams.

Čia ir vėl man prisimena vyčių himnas, kurį vyčiai gieda su dideliu pagėmimu:

"Vyčiai, vyčiai
Tarnauja tautai ir bažnyčiai.
Geriau būtų, jei jie viešai pasisakytų, kam jie tarnauja ir užgiedotų:
Vyčiai, vyčiai
Tarnauja lenkams ir bažnyčiai."

Gerb. P. J. Purvio laiškas yra aiškus maskos nuplėšimas nuo klerikalų ir vyčių veidų. Gal greitai išgirsime, kad ir tie du kapelionai, kuriais taip labai klerikalai didžiuojasi, yra gaudomi kaip desertirai.

Tame pačiame laiške gerb. P. J. Purvis kalba gana ne prielankiai ir apie visas A. L. bendroves. O apie Prekybos ir Pramonės bendrovę štai ką sako: "Lietuvių P. ir P. bė užsiima žemiausios rūšies spekuliacija, bjauriai išnaudoja Lietuvos žmones. Parsivežė iš Amerikos visokių išmatų ir pardavinė-

ja čia už nepaprastai aukštas kainas. Žmonės prie tokių apgavysčių dar čia nepaprastai, na, žinoma, ir perka, o paskui keiklą bendrovę ir visus amerikiečius."

Tai matote, kas tie klerikalai ir kokie jų darbai. Laukiame mes ir daugiau tokių laiškų, kurie aprašo mums, amerikiečiams, pilnoje šviesoje klerikalus ir jų darbus Lietuvoje.

P. Jaras.

Iš Žydų Reikalų Ministerijos.

PIETŲ D-RUI ŠABATUI PAGERBTI.

Šeštadienį, š. m. liepos 9 d., 3 valandą po pietų, Užsienio Reikalų Ministerijos klube d-ro Purickio pakvietimu buvo duota pietūs d-rui Šabatui pagerbti. Pietuose dalyvavo be d-ro Šabado Ministeris Purickis, Ministeris Soloveičikas, Slezevičius, d-ras Jokantas, p. Žemaitis, p. Jonynas ir p. Jokubas Rosenbaumas. D-ro Purickio, d-ro Šabado, Soloveičiko ir Slezevičiaus buvo laikyta visą eilę prakalbų, kuriose buvo pabrėžta abiejų atskirųjų Lietuvos dalių vienybės ir išreikšta įsitikinimas, kad abiem dalim susijungus, visiškai galės būti įvykdyta viltis sudaryti tokią Lietuvą, kurioje ištikrųjų būtų vykdomas visų tautybių teisių lygybės principas.

Kaunan dabar atvyko vienas įžymiausių žydų visuomenės darbuotojų iš Rusų krašto, M. Kreininas, kuris ten daugelį metų stovėjo didžiausių žydų organizacijų priakajje, ir kuris yra žydų Delegacijų Komiteto Paryžiuje narys. Kreininas važiuoja užsienin ir aplankys Berlyną, Paryžių ir Naujorką, kur jis, susinešdamas su tenyščiais žydų visuomenės sluoksniais stengsis varyti didelę pašalpos akciją su naikintųjų Rusijos žydų naudai.

RAŠYTOJUI VEITERUI PAMINKLAS VILNIUJE.

Kaip yra žinoma, žydų laikraštininkai ir visuomenės darbuotojai nusprendė pastatyti paminklą ant žydų rašytojo A. Veiterio kapo, kuris žuvo nuo lenkų žydų žudynės kruvinomis dienomis 1919 m. balandžio 19 d. Vilniaus laikraščių pranešimu, jau pradėjo statyti paminklą. Darbo pnyakajje stovi architektoris D. Rozengauzas.

ŠEŠTADIENIO POILSIS IR ŽYDAI RUMUNIOJE.

Kadangi Rumunijoje dabar rengiamas įstatymas apie sekmadienio poilsį, žydų tautinė Sąjunga kreipėsi į valdžią su memorandumu, kuriame ji nurodo naudingumą paliausoti žydus nuo sekmadienio poilsio, remdamas tuo, jog žydai švenčia šeštadienį. Rumunijos žydų laikraščių pranešimu, kompetenciniai sluoksniai pripažino minėtų įrodymų svarbumą ir pažadėjo sekmingus vaisius.

SIONINKŲ KONFERENCIJA PRAGOJE.

Š. m. liepos 10 d. atsidarė Pragoje Pasaulinės Sioninkų Organizacijos akcinės Draugijos posėdis. Šiame posėdyje dalyvavo, kaippo Lietuvos Sioninkų Organizacijos atstovas žydų Tautos Tarybos Pirmininkas, š. Rozenbaumas.

ŽYDŲ RINKINYS APIE LIETUVĄ.

Vilniaus žydų Istorijos - Etnografijos Draugija š. Anskio vardu rengia š. Citrono ir Zalmano Reizino redaguojamą rinkinį, kuris bus paskirtas Lietuvai, o ypač Vilniaus žydų istorijai karo ir įvairių okupacijų metu. Į Redakcijos Komisiją įeina: A. Kiršupskis, B. Kaplan-Kaplanskis ir d-ras Šabadas.

"ŽODŽIAI, ŽODŽIAI IR VĖL ŽODŽIAI."

Tokiu vardu paskelbė Varšavos žydų laikraštys "Najer Haint" Lenkų Seimo žydų atstovas J. Grinbaumas straipsnį, kuriame jis pareiškė savo nuomonę del pastatytų lenkų Užsienio Reikalų Ministerio Skirmunto pareiškimų. Tarp ko-kito jis sakąs: "jog lenkų politikai tiki, esą pakankama yra, kad žydams prižada, kad su jais tartis, kad reikia išbraukti žodį "persekiojimai" iš vartojamųjų žodžių leksikono, kad nereikia kalbėti per aštiai ir reikia paraginti juos, kad jie nors išoriniai sudarytų bendrą frontą su lenkų visuomene, nurodant Vilniaus žydams, jog Vilnius su apygarda turi priklausyti lenkam."

Tai jau yra šablonas. Taip kalbės kiekvienas ministeris, kuris tarsis su žydais. Ir mes jau turime tokią laimę, kad su mumis visuomet nori kalbėtis Finansų ir Užsienio Reikalų Ministeriai. Ir taip visose valstybėse, kur žydų klausimas esąs derybų dalykas, kurios jau turi ypatybę, kad jos nebegalima priversti prie galo. Bet tegul nors kartą ateina galvon VIDAUS Reikalų Ministeriams kalbėtis su žydų Spaudos atstovais. To dar iki šiol neatsitiko. Nes VIDAUS Reikalų Ministeris juk negali ištarti sakramentingą sakinių, jog žydų reikalai neįeina į jo kompetenciją, jis tik suinaudos pat yra kaslink tikybų ir švietimo ministerių, o lygiai ir karo ministerio, kuris varo pas juos aiškia antisemitinę politiką ir savo parėdymais žydų atžvilgiu nusizengia konstitucijai. Jie, negali sunaudoti bendrą šabloną, kaip Užsienio Reikalų ir Finansų Ministeriai, ir todėl jie turi atsakyti nuo malonumo padaryti pareiškimus žydų spaudos ir žydų visuomenės atstovams

....Gana jau žodžių, jie jokios reikšmės jau nebeturi. Tegul geriau pareiškia paprastai: mes įnešame į seimą tam tikrus įstatymų projektus, kurie vykins Versalės papildamąjį traktatą, žydų teisių lygybę ir žydų tautinės mažumos teises. Bet toki pareiškimą dar nieks ne yra padaręs, tokį pareiškimą nebe padarys net dabar, kai Tautų Sąjunga priėmė iškilmingą rezoliuciją apie tautinių mažumų (Tąsa ant 8 pusl.).

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į A. L. T. SANDARĄ.

Prie 25 kp., Chicago, Ill.:
Dr. S. Naikelis.
Prie 32 kp., New Britain, Conn.:
Antanas Vikrikas.
Prie 35 kp., Racine, Wis.:
Stasys Čiuplinskas,
Matas Žilius.
Prie 47 kp., Tamaqua, Pa.:
L. Petrikas,
Auka Sandaros Fondan P. M.
Andriaus, Brooklyn, N. Y. \$1.-
00.

BEREIKALINGAS PA- SIULYJIMAS.

Buvęs "Sandaros" redaktorius, Kastantas Norkus, "Keleivio" No. 31, š. m., atsakydamas į pil. P. Bartkevičiaus pasakojimą apie nuotikius arba padėtį Lietuvoje, tilpusį "Keleivio" No. 23, tarp kitko užsimena ir apie Sandarą. Butent:

"Manau, kad netik Sandara, bet kiekviena padori Amerikos lietuvių partija turėtų pareikalausti iš savo nario pasiūlymą, kokių tikslų jis skelbia tą bausią nesamone, buk vokiečių imperialistai (kuriuos Lietuvos darbininkai pamatę šaukdavo — šalin vokiečiai grobonyos) į Lietuvą kėlė nors gėra padarę.

Negražu pritart tiems, kurie svetimomis rankomis žarijas žarstė."

Iš šio pil. Norkaus išsireiškimo, atrodo labai keista. Kaipgi Sandara gali reikalausti nuo pil. P. Bartkevičiaus pasiaiškinimų ir kokių tų pasiaiškinimų, kadangi pil. P. Bartkevičius važiavo Lietuvon ne kaip Sandaros atstovas, nė su jokiais jos įgaliojimais? Juk, beabejo, pil. K. Norkui yra gerai žinoma, jog pil. P. Bartkevičius važiavo Lietuvon kaipo Baltic States Finance Corp. burio keliauninkų palydovas, kas reiškia, jog Sandara nieko bendro neturėjo su pil. P. Bartkevičiaus kelione. Tai kas-gi tiesą gali turėti reikalau kokių pasiaiškinimų bei raportų? Jeigu pil. Norkus mato ką kenkenčio Lietuvai iš pil. P. B. pasakojimų, arba neteisingai nušviečiant jos padėtį, tai abu tarp savęs gali išrišti šį klausimą per tą patį laikraštį, per kurį jau abu išreiškia savo mintis, visai nemaisant pašalinių partijų bei organizacijų. Tad šį kartą pil. K. Norkus padarė Sandarai bereikalingą pasiūlyimą.

K. J. PAULASKAS,
"Sandaros" Sekr.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINEI SANDARAI.

Rugpjūčio 3 d., 1921 m.
Apleidžiant Ameriką ir grįžtant Tėvynėn man ypač smagu tarti širdingą ačiū Amerikos Lietuvių Tautinei Sandarai.
A. L. T. Sandaros Seimas, Centro Komitetas, Redakcija, Administracija, kuopų vedėjai ir atskiri nariai man labai daug prigelbėjo atlikti tą užduotį, kurią man įteikė Lietuvos Valstiečių Sąjunga, Liaudininkai ir švietimo bendrovė "Varpas." Toks prielankas atsinešimas ir parama pilnai mane įtikino, kad mūsų idealai yra bendri, kad esame prie vieno tikslo, kad Lietuvos likimas vienodai visiems rūpi.

Lietuva turi būti tvarkoma laisvai ir demokratiškai, res nuo to daug priklauso mūsų ckuopuotų kraštų atvadavimas, pačios nepriklausomybės išgelbėjimas ir darbo žmonių gerovė. Mūsų atžagareiviai į tą domės nekreipia, jie, pasiremami mažiau susipratusia visuomene, nori viską paimti į savo rankas, ir Lietuvą valdyti vartojant vidu-

rinii amžių priemones. Esant tokiam pavojui, ne tik neprivalome atšalti prie Lietuvos reikalų, bet visai pažangiajai lietuvių visuomenei labiau suglausti savo jėgas, vieni kitus remti, pliesti ir stiprinti tokią demokratišią lietuvių organizaciją Amerikoje, kaip Sandara, kurioje randasi labai daug susipratusių idėjinų darbininkų.

Dr. D. Alseika.

Iš A.L.T.S. Kp. Veikimo.

NEW BRITAIN, CONN.

Liepos 10 d., pasidarbavimu A. L. T. S. 32 kp., L. N. S. 26 buris ir D. D. "Varpo" tapo surengtas piknikas Lietuvos Raudonajam Kryžiui. Piknikas buvo surengtas su programu viršminėtų draugijų, kurios didžiojoje susideda iš vietos pažangesnio jaunimo. Taigi ir laukė visi tos dienos prisitartinant su dideliu nekantrumu. Sulaukus tos dienos ryto, pasirodė rustus gamtos veidas, tarytum keršindamas Lietuvos sunų geriems darbams — lietus lijo. Nebuvo vilties tikėtis ko nors iš to parengimo. Bet tai buvo tik apsiuylimas: prisitartinus pikniko laikui, pasikeitė tas nemalonus oras į gražų, skaištų. Taigi ir prisirinko Lietuvos sunų ir dukterų gana skaitlingas burys, jie praleido laiką linksmai, o tuo prisidėjo ir prie labdarybės darbo.

Sulaukus penktos valandos, P. Kubilius kvietė visus arčiau prie tos vietos, kame jau susigrupavęs buvo "Varpo" choras ir žadėjo pasveikinti publiką gražiomis dainelėmis. "Varpo" choras sudainavo keletą dainelių vadovaujant p. P. Bružauskui. Publikai labai patiko. Toliau sekė maišiuose lenktynės. V. Savickas laimėjo dovaną, kuri buvo skiriama A. L. T. S. 32 kp.: \$2.00 pinigais arba moksliško turinio knyga \$2.50 vertės. Toliau sekė šokiai ir įvairūs žaislai iki vėlybos nakties.

Šis piknikas davė gražaus pelno: apmokėjus rengimo kaštus, gryo pelno liko \$127.40. Pinigai pasiūsti Lietuvos Raudonajam Kryžiui Lietuvon.

Taigi newbritainiečiai rankų nenuleidžia, ir tolei nenuleis, kol Lietuva nebus liuosą nuo lenkų grobių jungo.

Kaip visur, taip ir čia didelė bedarbė, ir žmonės nuo to daug kenčia. Bet vis-gi daug kas veikiama Tėvynės labui. Kiek laiko atgal čia buvo surengti fėrai Lietuvos gynimo reikalams. Fėrų surengime dalyvavo visos draugijos; tas davė pelno aplink penkis šimtus dolerių. Čia reikia pasidžiaugti vietos lietuvių dideliu susipratimu ir nuveiktais darbais Tėvynei Laisvai Lietuvai.

J. K. Arzuolaitis.

PITTSBURGH, PA.

Sandaros apskritys turėjo pikniką liepos 24 d., Homewell far-moje. Tai pirmas sandariečių išvažiavimas, kuris buvo Pittsb-urgho apilinkėjo. Nors tą dieną pasitaikė kiti 4 lietuviški piknikai, bet ganėtinas burelis atsilankė ir čia iš visų kolonijų. Mažokai buvo merginų. Mat, kurie į piknikus eina, tai žino visas vietas. Čia nėra jokios platformos šokiams, šokti ant žolės gana sunku, delto jaunimo ir mažokai buvo. Taip, galima sakyti, susirinko daugiausia pritarėjų sandariečiams ir gana gražiai linksminosi lig sutemstant.

Programas prasidėjo 5:30 val. Pirmiausia kalbėjo J. Virbickas, paaiškindamas, kas yra Sanda-

ra ir sandariečiai ir koks jų programas. Antras turėjo kalbėti M. Vitartas, bet atsisakė dėl tulų priežasčių, tai kalbėjo Ad. Paurazas, kuris gana pavyzdin-gai nupiešė reikalingumą prigu-lėti prie Sandaros ir nurodė, kaip vyčiai rūpinasi Lietuvos ne-prigulmybe ir apie dorą mūsų kunigėlių, ir kur leidžia pinigų Tautos Fondas. A. Paurazas faktais ir pajuokiančiai nupasa-kojo jų šelmystes ir ragino visus dėtis prie sandariečių ir but ant-sargybos mus nepriklausomos Lietuvos. Publikai, matyt, pati-ko, kad gana ramiai klausėsi ir puikiai išėjo, kad lenkai tiesiog gėdijosi pasirodyti savo paskir-toje dienoje, ir per amerikonių spaudą atšaukė savo programą dieną, teisingamiesi, kad jiems tas nėsą svarbu ir kad lenkai nėra prisirengę, nes lenkų dabar visos jėgos yra įtemptos belbė-jimui tėvynės. (? P. J.).

Priegtam dar pil. V. Venciu-vienė tankiai rašinėjo į amerikonių laikraščius apie Lietuvą ir lietuvių, nesųgi atrėmė per vie-tinę spaudą ir lenkų antpuolius. Nežiurint tų visų nuopelnų, Baltimorėje yra daug tokių, kurie nemokėjo, arba, geriau sa-kant, nenorėjo pagelbėti tos jau-nos mūsų tautos darbuotojos, ir netik iš klerikalų pusės, kurie labiausiai neapkenčia jos, bet rōdosi ir iš tautininkų tokių, kurie į pil. Venciuviens darbus žiu-rėjo nepriekankiai. Vienas tų buvo net ir kampanija beprade-das. Nors pil. Venciuviens tą viską gerai žinojo ir matė, vie-nok ji į tai nekreipė visai domos ir dirbo savo numylėtą darbą Tėvynei Lietuvai, į kurią ir pa-ti nukeliavo. Taipgi ji buvo pirmininkė ir S. Harris'o paminklo pastatymo.

Sandarietis.

BALTIMORE, MD. Iškeliavo Tėvynėn.

Liepos 31 d. gražus lietuvių burelis susirinko statyje, kad at-sisveikinti paskutinį kartą su gerb. mus tautos darbuotojais: Dr. B. K. Vencium ir jo žmona, Viktorija Venciuviene, kuriėdu rugpjūčio 3-čią dieną iš New York laivu George Washington iškeliavo Tėvynėn — Lietuvon.

Pil. Vik Venciuviens, kuri nors ir Amerikoje gimusi ir aug-us, vienok yra tikra lietuvi-patriotė, pasišventus dirbti Tė-vynės labui. Ji po tėvais Vens-kaičiūtė, budama nemažai pa-mokinta, (yra baigusi aukštesnė mokyklą ir paskutiniu laiku lan-kius John Hopkins universitetą, mokinosi sanskritų kalbos) ilgą laiką darbavosi kaipo perdetinė vienoje amerikonių labdaringoje įstaigoje, buvo gerai susipažinu-si su įjymiais amerikiečiais ir, turėdama gerą įtekme, daug yra pasidarbavus kaip Lietuvos, taip ir Lietuvos žmonių labui. Lie-tuvių dienoje 1916 m. pil. V. Venciuviens pati viena tarpe svetimtaučių surinko \$550.00, už ką gavo nuo C. K. antrą dova-ną — sidabrinę taurę. Daug dirbo ir antroje lietuvių dienoje, kurią turėjo vieni baltimoriečiai. Beto dar rengė Bazarą ir tame taip sunkiam darbe prisidėjo su-sidurti su lenkais, kurie bandė lietuviams pakišti koją ir tik ačiū jai lenkų intrygos buvo su-muštus, lietuviai gavo geresnį prijaunimą ir geresnę vietą ba-zarui, kas davė nemažai pelno. O kad ant to pelno, kuris buvo pas-kirtas bazaro rengimo komite-to Lietuvai, klerikalai jau buvo slapta uždėję savo juodąją ran-ką ir tik reikėjo sugniaužti, kad tie pinigėliai niekam nežinan-terkelti į koki klerikalų fondą (ne į T. F.), ir čia tik dėka pil. V. Venciuviens, kuri pajutus tą klerikalų pasikėsinimą panaudojo visas savo diplomatiškas jėgas, tas klerikalams nepavy-ko. Už tą klerikalai ir po šiai dienai griežia dantį ant jos. 1920 m., rengiant Baltimorėje tarp-tautišką išdirbinių parodą, prie kurios buvo pakviesti ir vietos lietuviai, lenkai, norėdami paro-dyti, kad Lietuvos visai nėra, nau-dojo visokius provokatoriškus gabumus prieš Lietuvą ir lietu-vius, kad tik lietuvių neįsileidus į parodą. Ir jau budami tikri, kad lietuviai nebus įleisti, pradė-jo puošti savo budą. Iškabinę Panelę Šv., šalia jos pakabino Lenkijos žemlapį, ant kurio ne-tik visa Lietuva buvo praryta, bet dar ir dalis Latvijos: Lenki-jos žemlapis siekė net iki Rygai. Ir čia tik ačiū pil. V. Venciuvi-nei, kuri nors ir nebuvo rengi-

mo komisijoje, bet pajutus len-kų tokias sunybes, stojo darban ir lenkų intrygos buvo sumuš-tos į dulkes. Į porą dienų lenkų žemlapis buvo iš parodos praša-lintas lauk. Lietuviai gavo pir-mą vietą. Pil. V. Venciuviens pasiėmus keletą veiklesnių mo-terų sau į talką, su savo mašina leidosi kolektuoti rankų išdirbi-nių, ir į porą dienų lietuvių sky-rus buvo vienas iš puikiausių, kas lenkus labai erzino. Atė-jus lietuvių paskirtai dienai, ku-ri buvo pirma lenkų, lietuvių koncertinė dalis, kurioje vado-vavo gerb. Jonas Čižauskas, taip puikiai išėjo, kad lenkai tiesiog gėdijosi pasirodyti savo paskir-toje dienoje, ir per amerikonių spaudą atšaukė savo programą dieną, teisingamiesi, kad jiems tas nėsą svarbu ir kad lenkai nėra prisirengę, nes lenkų dabar visos jėgos yra įtemptos belbė-jimui tėvynės. (? P. J.).

Priegtam dar pil. V. Venciu-vienė tankiai rašinėjo į amerikonių laikraščius apie Lietuvą ir lietuvių, nesųgi atrėmė per vie-tinę spaudą ir lenkų antpuolius. Nežiurint tų visų nuopelnų, Baltimorėje yra daug tokių, kurie nemokėjo, arba, geriau sa-kant, nenorėjo pagelbėti tos jau-nos mūsų tautos darbuotojos, ir netik iš klerikalų pusės, kurie labiausiai neapkenčia jos, bet rōdosi ir iš tautininkų tokių, kurie į pil. Venciuviens darbus žiu-rėjo nepriekankiai. Vienas tų buvo net ir kampanija beprade-das. Nors pil. Venciuviens tą viską gerai žinojo ir matė, vie-nok ji į tai nekreipė visai domos ir dirbo savo numylėtą darbą Tėvynei Lietuvai, į kurią ir pa-ti nukeliavo. Taipgi ji buvo pirmininkė ir S. Harris'o paminklo pastatymo.

Laimingos kelionės ir gero pasisekimo Lietuvoje, nes busi reikalinga ir tenai. O mes, ku-rie apvertiname jus darbus, pa-sitikė čionai neužmiršime jus. Piliečiai Venciai, budami sanda-riečiai, turi ir nuo Sandaros į-galiojimą.

P. Jaras.

SUSIRINKIMAI.

TAMAQUA, PA.

Sandaros 47 kuopa laikys mė-nesinį susirinkimą utarninke, rugpjūčio 16 d., 1921 m., P. Be-lo svetainėje, 7 valandą vakare. Malonėkite konoskaitlingiau-siai susirinkti ir nepatingėkite naujų atsivesti draugėn prisira-šyti.

Rašt. A. J. Banišauskas.

Lietuvos Liaudies Draugai ir Neprieteliai.

Nėra pasaulij žmogaus, kuris nekovotų už laisvę, už gerbuvį. Kiekvienos tautos liaudis, pasi-dalinus į įvairias partijas, at-kakliai, kartais ir gyvybę staty-dama pavojun, gina laisvę, tei-ses, gerbuvį — abelnai visa tą, kas reikalinga tikram žmonijos gyvenimui.

Šiandien Lietuvos liaudis, be-žemiai ir mažazemiai valstiečiai, veda laisvės, teisių ir turto ko-vą prieš skriaudėjus: dvarinin-kus, kunigus ir kitus panašius engėjus, kurie bando gyventi be darbo... Jie priešo darbo kle-są, kuri nieko skriaust neman-o, tik jieško priemonių, kaip ap-ginti darbo vaisių, teises, laisvę, nuosavybę ir t. t. O Lietuvoje darbininkų, bežemių ir mažaze-miųjų, yra didelė didžiama gyven-tojų. Šita ypatinga darbo gru-pė, susijungus į vieną spėką, ve-da mirtiną kovą netik už savo reikalus, bet daugiau už visos val-stybės idealą. Artojų kova labai sunki ir varginga, nes prieš, kaip minėjau, eina kelios spėkos, kurios ypatingai susideda: inte-

ligentijos, mokytų dvarininkų, social-demokratų, kunigų, stam-biųjų ukininkų ir kitų Lietuvos artojų priešų. Žinoma, dva-rininkai, ir jų šalininkai, susi-organizavę į "pažangą" — "žemdirbių" spėką; kunigai — į "krikščionių - demokratų" vadi-namą organizaciją; social - de-mokratai ir komunistai "prof-sajungoje" mulkina darbinin-kus, parduodami juos dvarinin-kams ir kunigams.

Lietuvos Steigiamajame Sei-me, kuris susideda ypatingai di-džiama atstovų prieš Lietuvos Valstiečių Sąjungos ir Lietuvos Socialistų - Liaudininkų - De-mokratų Sąjungos atstovus, svarsto ir nutaria žemės Re-formos įstatymą, nuo kurio pri-klausys Lietuvos bežemių ir ma-žazemių valstiečių likimas. Ti-krieji Lietuvos laikraščiai prane-sa, kad žemės Reformos Įsta-tymas rišamas naudai dvarinin-kų, kunigų ir didžiųjų ukininkų, kuriems gelbsti social - demo-kratai užgriebt Lietuvos beže-mių ir mažazemių valstiečių tei-sę prie žemės, kurią valdo dva-rininkai, kunigai, stambieji uki-ninkai ir kiti. Bežemių ir ma-žazemių (Valst. S. ir Soc. L. - D. partijos) atstovai, mažumoje budami trilypei spėkai neturi jėgos pasimot, nors deda visas pastangas prieš juodą ir pikną gaują, kurioje pirmą rolę LO-ŠIA, prieš žemės išdalinimą be-žemiams ir mažazemiams val-stiečiams, social - demokratai! Štai faktai, kuriuos paduoda Lietuvos Valstiečių Sąjungos organas, "Lietuvos Ukininkas", "Žemės Reforma ir Musų Parti-jos":

"Dabar Steigiamajame Seime antru kartu svarstomas žemės reformos įstatymas. Čia aiš-kiausiai apsiereiskia, kaip kuri Seimo partijų žiuri į žemės klau-simą ir aprupinimą žeme beže-mių ir mažazemių.

"Pirmas paragrafas kalba a-pie žemės reformos tikslą, bu-tent:

"1) Aprupinti žeme bežemius ir mažazemius.

"2) Žemės valdymą taip su-tvarkyti, kad būtų tinkamos są-lygos mažam ir vidutiniam ukiui tarti.

"3) Suvalstybinti tie žemės turtai, kuriuos valstybė gali tikslingai naudoti ir apsaugoti.

"Svarstant šitą paragrafą, so-cial - demokratai pasiūlė pirmą ir antrą punktą išmesti. Iš to-kio pasiūlymo aišku, kad social-demokratai nenori dvarų parce-liuoti, nenori žemės duoti beže-miams ir mažazemiams.

"Kaip social-demokratų, taip ir dvarininko Grajevskio pasiū-lymai buvo atmesti."

Iš to matome ir suprantame, kad social-demokratai, kurie monija darbininkus ir žada gė-rybes, teisingai laiko ir gina dva-rininkų ir kunigų reikalus Lie-tuvos Steigiamajame Seime. Jie eina kartu su dvarininkais ir kunigais prieš Lietuvos bied-nuomenę, ant kurios rymo visa Lietuvos valstybė, turtai! Del-ko social-demokratai eina žemės reformos klausime kartu su dva-rininkais (dabar jau ir pralen-kia dvarininkus) ir kunigais Lietuvos artojų nenaudai, leng-va suprasti, nes tie ponai jieško šiltų vietų, kaip ir dvarininkai ir kunigai. Jie žino, kad ku-met bežemis ir mažazemis val-stietis bus aprupintas žeme, tur-tu ir gyvens pertekliuje, social-demokratams, dvarininkams, kunigams ir kitiems artojų pa-razitams nebus kas išnaudoti — ateis juodos dienos... Ot, ko la-biausia jie ir bijosi. Jiems link-sma ir gera, kada žmonės gyve-na pirtyse, dvaro sulužusiose, drėgnose grįčiose, nuo tamsos iki tamsos dirba už keletą pudų grūdų per metus, ir t. t. vergau-ja išnaudotojai, kuris užgriebes

darbininko darbo vaisių, lėbauja pasaulio grožybėse!

Social-demokratai, del ypa-tingesnio dumimo darbininkų a-kių, "priedą prideda," kad rei-kią "suvalstybinti" dvarai taip, kad juose galėtų dirbti visi dar-bininkai " už tam tikrą atlygini-mą"... Koks "tam tikras atlygi-nimas" gali būti apart algos? Nežiurint kuomi mokėsi: pini-gais ar grūdais, vistiek alga. Reiškia, nėra jokio skirtumo so-cial-demokratų žadamo "rojaus" ir tarp dabartinio dvaro darbo ir išnaudojimo darbininkų, kurie, išėję iš vienos vergijos, patektų į kitą, gal biauresnę. Tas ir pa-rod, kad rengiamasi iš darbi-ninkų atimti viską, o duoti nie-ko. Jeigu Lietuvos bežemiai ir mažazemiai darbininkai neturi nuosavybės (o socialdemokratai, jeigu užgriebt Lietuvos val-džią į savo rankas, atimtų nuo-savybę, kaip kad padarė Rusi-jos bolševikai), turto, bus pri-versti dirbti svetimiems — so-cial-demokratams. Ką reiškia dirbti svetimiems ir dar "tam tikrą tiktai gauti atlyginimą," žino visi tie, kurie šiandien po svetimu jungu dirba. Amžinai dykunų vergu būti, tą patį reiškia, kaip kad kalėjime iki mirties gyventi.

Tegul social-demokratai pa-klausia tų darbo kumečių ir uki-ninkų bernų, kurie juos, social-demokratus, rinko į Steigiamąjį Seimą (Lietuvos) ginti darbo žmonių reikalus, ar daug rasis tokių, kurie norės pavesti nuo-savybę social-demokratams, ir ar daug bus tokių, kurie sutiks vergaut dvare po social-demo-kratų komiteto nagaika! Be baimės galima sakyti, jog iš "tukstančio gal vienas išsoktų, kuris atsisakytų atsiimti pri-klausomą jam dalį, pasilikytų dy-kunų vergu. Panašiai "suval-stybtinti" turtai sovietų Rusijoje. Kam ta šalis liko verta, už-griebus žmonių turtą, panaiki-nus pinigų valiutą ir t. t.? Val-stiečiai, neturėdami vilties, jog galės parduot produktus ir gaut už juos pinigų, paliovė dirbti laukus, sėti javus ir t. t. Ir kas atsitiko? Nugi tas, kad milijo-nai šalies gyventojų jau badau-ja!... Dabar ir komisarai mato, kad reikia sugrąžinti žmonėms nuosavybę, nes kitaip ir jiems nebus kas valgyti.

Lietuvos social - demokratai priešingį žemės reformai, nenori žeme aprupinti bežemius ir mažazemius, arčiau ir arčiau traukia Lietuvos respubliką prie sugriuvusios Rusijos, kurioje šalyje badas ir ligos siaučia iš priežasties tamsių rusų. Social-demokratams niekis, jeigu Lie-tuvos darbininkai kumečiau dvaruose, pas didžiuosius uki-ninkus. Juos baimė neima, jei-gu Lietuvos žmonės užkrėstų li-gos, badas, suardžius valstybės pamatus.

Delto baimės nėra, nes Lie-tuvos liaudis, bežemiai ir mažaze-miai valstiečiai, moka branginti savo reikalus, teises, laisvę ir t. t. Jie tuos ponus (social-de-mokratus, dvarininkus ir kuni-gus) pažįsta, apvertina juos iš jų darbų. Ypač dvarų kumečiai, ukininkų bernai, atkreips do-mės į busiančius engėjus-kup-čius, kurie maino vergais!

Lietuvos liaudis, bežemiai ir mažazemiai valstiečiai, atmena senių - protėvių kančias, vargą, praliėtą kraują, ašaras iš prie-žasties dvarininkų! Seneliai ē-vo baudžiamą dvarininkams, bu-vo nagaikomis kaponami iki mir-ties! Ponai ir dabar taip užsi-moja... Lai buna Lietuvos arto-jų kerštas tironų liekanoms!

Nebus po dvarininkų, social-demokratų ir kungų jungu ver-gais Lietuvos bežemiai ir maža-zemiai! Nenutis artojų balsas, kol valdys engėjai Lietuvos dva-rus!

Žilių Jonelis.

Karui Siaučiant

— Bočių Atmintojas —

(Tąsa).

Vieną naktį nors jau baigėsi 24 valanda (12 val. nakties) niekaip negalėjome sulaukti nusileidžiančios saulės. Pažiūrėjome į laikrodžius ir nežinojome, kas su jais pasidarė. Visi laikrodžiai kone vienodai rodė, bet saulė ne sulig jais. Mums neaišku, kas čia kaltas: laikrodžiai ar saulė? Bet 1 val. nakties saulė šiaip bei taip nusileido. Nudžiugęs taisias gulti, bet dar nespėjau nusirengti, išgirdau draugų balsą, kuone riksmą, kad saulė teka. "Kelmas!" sumurmėjau. Penkioliką minučių, kaip nusileido, o čia rėkia, kad teka. Ne jau susapnavo rusai. Netikėdamas priejau prie durų nuo saulės link. Vaizdas buvo teisingas. Saulė tekėjo iš tosios pačios vietos, kur buvo nusileidusi. Dabar supratau, kad važiuojami į tas vietas, apie kurias esu skaitęs ir girdėjęs iš kitų, kad yra šalys, kur keletą mėnesių nėra dienos ir keletą mėnesių nakties, t. y., šiaurėje. O kaip tik į šiaurę ir važiuavome.

Ant rytojaus privažiavome Kandalakšą, Baltosios jūros prieklauską ir įlanką. Čionais stovėjo mūsų naujojo bataljono štabas, kuriame turėjome tarnauti, t. y., 53-s Darbo bataljonas. Musų traukinį sustabdė ant jūros kranto, kur teko prabuti vėl trys dienos.

Jūros krantai apteršti dvėsenomis gyvulių, kurias kiniečiai mėtė su lopetomis atgal į vandenį. Gero vandens ant nebuvo, ir tas tris dienas prisiėjo troškimo gerokai iškęsti. Vandenį teko vogti net iš garvežių, nors buvo neleidžiama ir ginama. Trys dienos pasirodė metais. Po trijų dienų paskyrus mus į 6-ą kuopą, turėjome dar važiuoti 121 verstą, kur stovėjo jos štabas.

13. LAPLANDIJOJE.

Paskyrus musų kuopą į 53-jo Darbo bataljono 6-ą kuopą, reikėjo nuo Kandalakšo vykti 121 verstą į Ymandros stotį, kur stovėjo minimos kuopos centras.

Jau nuo pat Kandalakšo važiuojant traukiniu, dešinėje prasidėjo didžiuliai kalnynai, kurie tęsėsi ir nepaliko mus iki pačios Ymandros stoties, t. y., 121 verstų ir nuo šios vietos dar antra tiek tęsėsi tas pats kalnynas link šiaurės leduoto vandenyno. Atrodė visai arti musų, bet tikrenybėje arčiausia 20 verstų. Per kalnų vidurį vilkosi balti debesėliai, ištydavo užsigavę į stačią uolą ir slinko antkalniais, lyg avių bureliais; kartais užėina didelis debesys, prasisiskiria užėjęs kalnus, susimaišo, lyg sumišęs, didžiulius kalnų išsigandęs ir netrukdydamas jų saldiems sapnams ramiai tarp girių ir balų ryti ir mąstyti apie savo gaile.

Traukinys švilpė į priekį, veždamas mus per balų viešpatiją ir vežė toliaus į šiaurę. Jau matėsi sniego ir ant ežero ledai. Kalnai puošėsi baltu sniegu ir kovojo su nusileidžiančia vasaros Laplandijos saule, kurioji nors ištisą parą ant dangaus šviesdama neįstengė nuo jų sutirpdyti sniego ir atšildyti jų šaltas krutines.

Pavakaryje privažiavome Chybinos stotį. Už jos pasimatė didžiulis Ymandros ežeras, pilnas salų, salelių su apaugusiomis giriomis ir akmeniniais kalneliais ar uolomis. Minimoje stotyje visko galėjo gauti ir net pigia kaina, kuomet Rusijoje negalima dorai nusipirkti juodos duonos. Patiko mus nemažas džiaugsmas, kuomet sandėliuose matėsi sviestas, balta duona ir apšėdai cukraus, kurią prekį pirkto kareiviai ir džiaugėsi, kad nebusi bado. Po valandėlės pasirodė ant dangaus dideli, juodi debesiai ir paslėpę nuo musų akių kalnus pradėjo lyti. Įdomu mums buvo. Prieš penkias minutes matėsi didžiuliai kalnai su baltuojančiomis viršūnėmis, štai akimirksnyje apsiniaukus prapuolė iš musų akių ir jei bučiau pirma jų nematęs, tai kitų sakomas jokių būdu nebučiau tikėjęs. Nepratusiam atrodė stebuklinga ir nepaprasta ir jautiesi, lyg esantis užburtoje karalijoje, kur viešpatauja dvasių galė. Neilgai palijus dangus pradėjo blaivyties ir slinkti nuo kalnų debesiai, po truputį pradėjo matytis kalnai ir laike penkiolikos minučių vėl, po senovės didžiavosi viliodami musų akis. Kokią trejetą valandų prastovėjus traukiniui minimoje stotyje, vakare išsijudino priekyn. Puskelyje tarp stočių Chybinos ir Ymandros, vandeniu sugriovus tiltelių turėjo sustoti laukuose. Austrai belaisviai ir civiliai skubiai taisė išardytą tiltelį ir skubėjo. Laikas buvo nakties. Sutačius atėjo nuo Ymandros garvežys ir iki šiol mus stumė iš užpakalio; garvežys pastumėjęs mus per tiltelį pats atsikabinęs nuėjo atgal, kadangi jam per tiltelį eiti buvo pavojinga ir veždamas nuo stoties visur ejo iš paskui, pirma savęs stumdams traukinį. Naktį 1 valandą atvykome į pastarąją stotį Ymandros. Sustojus traukiniui išlipome, ir nuvedė visus į kareiviabučius, stovinčius ant ežero kranto, kurių supo ežeras iš trijų pusių ir atrodė lyg kokią pusiaussalyje. Stotyje viešpatavo tuštuma.

ma. Viskas ką tik statoma ir nauja. Aplinkui kertami miškai; ežeras su saloms, kalnai, uolos ir neusileidžiančioji saulė. Mus šaukė su riebia vakariene, bet iki šio socialio prisivalgius anojė stotyje, niekas prie jos nepuolė, tik stebėjosi naujuoju kraštu, ežeru ir saule, kurioji jau po vidurnakčio nenusileidusi stovėjo ant kalnų ir nemanydama pasislėpti kilo atgal-viršum. Senieji kareiviai varė miegoti, aiškindami, kad nakties nesulauks ir neužsileis saulė, kadangi tame krašte vasarą tris mėnesius saulė nenusileidžiant ir amžinoji diena, o žiemą tris mėnesius nepasirodo ir buna naktis, tik prašvinta kokias tris bei keturias valandas lyg prieš saulę tekant, o pavasarį ir rudenį esančios dienos ir naktys kaip ir paprastai. Graži vasaros laike toji Murmano - Laplandijos saulė. Vidurnaktyje ateina ant horizonto, atsistoja ant viršūnių kalnų, parausta, lyg susigėdus jauna mergaitė, ir tuojau vėl kyla atgal viršūn, šildyti sušalusią Murmano žemę ir kalnus-galiunus.

Iki ryto 5 valandai negalėjau užmigti ir viliojo mane ežeras, kalnai ir saulė, įdomu viskas ir galvoje pynėsi vaizdai. Budamas Lietuvoje dar kudikiu girdėjau esant šaliai, kurioje pusę metų dieną ir pusę naktis, paskui kiek teisingiau sužinojau mokyklos suole iš geografijos, o štai dabar kareivių budamas pamačiau ją savo akimis ir tenka joje būti ir ilgėtis savo krašto, kurį skyrė aštri plieno durtyvų siena.

Rytą prabudome, beje apie pietus. Išvarė visus palei kareiviabučius padaryti tvarką ir švarumą, kadangi senieji apsisėjo ir viešpatavo aplinkui dvokiantis nešvarumas. Valgio liekanos voliojosi be tvarkos ir puvo kruvose, bjaurodamos palei kareiviabučius. Senųjų kareivių iš 300 pirmiau čia buvusių, radome tik 10 sveikų, visi kiti gulėjo ligoninėse ir išsiųsti namo pasitaismui sveikatos. Cingos liga kirtu sveikuosius, neleidama ilgai paviešėti toje šalyje ir retas kuris ilgai gali išverti nesusingęs taja kitur mažai žinoma liga. Iš musų kareivių jau kelyje kiti susirgo ir buvo grąžinti atgal. Klimatas buvo sunkus ir nesveikas nepratusiems jo.

Pirmąją dieną praleidome tik apsisavę ap link save, kitą dieną pradėjo išskirstyti kamandomis ir išsiuntinėti apmainymui senųjų, jau paliegiusių tame klimate. Kamandų buvo užduotis: vienų nešti sargybas prie tiltų ir belaisvių, kitų prie įvairių ir kartais nelengvų darbų. Rusai su žydais bijojo papulti į sunkesnių darbų kamandą ir nuo kaž-ką buvo girdėję, kad į tąsias bus renkami pirmiausiai, o į likusias sargyby kamandas paskutinius. Pradėjus ant plečiaus palei kareiviabučius rikiuoti kareivius, visi grūdosi į kairįjį sparną, bėgdami nuo dešinio, kadangi burių dar nebuvo suskirta ir nebuvo priversti kur reikia atsistoti. Musų lietuviai ir latviai, matydami tokią rusų su žydais baimę ir kvailumą, ir matydami, kad tos kalbos nėra tikros, be baimės stojosi dešinėje, kur ir pritiko, kadangi ugiu buvo aukštesni už rusų 19 metų vaikus (lietuviai kaip nesojuosieji laiku į rusų kariuomenę jau buvo senesnių metų, noris skaitėsi naujokais 19 metų, dokumentų, liudijančių gimimo metus neturėjo, kadangi budami kaip pabėgėliai ir nenorėdami tarnauti jų kariuomenėje, nesistengė jų turėti ir gyveno su netikrais dokumentais, kolei juos paėmė iš pažiūros veido). Kuopos vadas su kitais karininkais pradėjo skirstyti kamandomis nuo musų dešinio sparno ir atskyrus musų penkioliką, kuriame buvome kuone visą 10 lietuvių ir 4 latviai pasakė, bus tai kamanda ant 127 versto (kuopa už geležinkelio baro 18 verstų) ir pradėjo toliaus skirstyti. Paskutiniai bijantieji sunkesniųjų vietų, kaip tik ir papuolė į tokias. Po laiku pradėjo savo kvailumo gailėtis, bet jau buvo vėlu ir nepratusieji darbo žydėliai ir tingintieji rusai turėjo užimti jas. Mums, lietuviams, atateko geriausioji. Iš rusų juoko turėjome apšėdai. Jie neturėdami išsamių kur dėtis, kaltino savo vadus, kad pataikauja svetimtaučiams. Stengėsi įvairiais būdais, kad iš musų pusę paskirtų į kitą kamandą, kadangi jiems buvo nemalonu iš musų daugumos. Toje kamandoje buvome 8 lietuviai (2 lietuviai specialistai pasiliko stotyje), 7 rusai ir 1 galtbudis. Nerimo tie musų 7 rusėliai, kad tarpe nesuprantamos jiems kalbos reikės būti ir pyko, kuomet musų tarpe negirdėjo rusiškai kalbant, ir vartojome visad savo prigimtą lietuvių kalbą. Paskui apsisprato ir išmoko nuo mus kai-kuriuos žodžius, liko kiek suprantamesni. Žydams kareiviams tiesiog tarpe rusų buvo sunku. Ant kiekvieno išgirsto žydiško žodžio gaudavo nuo kareivių šiurkšto įsakymo nutilti ir kalbėti rusiškai. Žydai, negalėdami kitaip pasiteisinti, nurodydavo, kodėl lietuviai, kad ir du jų sueina, kitaip nekalka, kaip tik lietuviškai ir jiems nieko nesakoma. Rusams čia budavo sunkus atsakymas. Norėtų jie ir mums uždrausti ir patyrėme tą patį, bet drąsiai atsikirtus ir neužsileidus, turėjo nutilti ir liauties mus lytėjus, užtai ant žydų apsigynimo atsakydavo, kad lietuvių kalba dailesnė, netaip marmanti. Mums buvo juokinga, kadangi čia kaltė ne dailumo, bet drąsos ir mokėjimo apsiginti, noris musų mažiau, negu žydų. Jų buvo apie 40 kareivių. Priversti buvo žydai tankiau-

Nadas Rastenis.

Ar Atmeni?

Sakyti, ar atmeni Tu
Praleistąjį laiką kartu;
Tuos tyrus jaunystės sapnus,
Ką augino viltį pas mus;
Gėlės nukaišytas vietas,
Dainas, malonias ir lėtas;
Žaislus su žavingais juokais,
Ir žygius žieduotais takais:
Ar atmeni?

Sakyki, ar atmeni Tu,
Kaip oro temimo metu
Prie pilno mėnulio šviesos,
Gėrėjomės spalvoms rasos;
Kiltų idealų jausmai
Apsupo mus širdis umai;
Švelniai mus kuto no mintis,
— Ir akys sutiko akis...
Ar atmeni?
28-VII-'21.

Ciepcikas:

ATSIMINIMAI IŠ GYVENIMO RUSIJOJE

(Tąsa).

Nepatenkinti tik rusai, buvę caro valdininkai: jie neturi teisės grįžti, jeigu ne iš Lietuvos kilę. Latvių vienas ešelonas (liepos 30 d.) jau išvažiavo; jie laukia jau kito, o mes dar neturim nė vieno. Kaip čia išsirūpinus greičiau nors vieną ešeloną ir išvengus visokių nesuipratimų, kaip tai su latviais atsitiko. Su latviais buvo tokių keblumų: vietos Gubavakas ir Gabispolkomas jokių būdu nenorėjo išleisti jaunų vyrų nuo 18 ligi 40 m. amžiaus. Gubavakas rėmėsi gautąja iš Centro slapta instrukcija, o Gabispolkomas — kad nesuiryt tarybinis valdžios aparatas, nes daug tremtinių tarnavo įvairiose įstaigose. Kol viskas paaiškėjo (o paaiškėjo latvių naudai), ešelono išvykimas užsėtė 15 dienų: vietoje liepos 15-tos d. jų išvyksta tik-tai 30 d.

Lietuvos tremtinių grupė nutarė sušaukti Lietuvos tremtinių susirinkimą. Pradžioje ar viduryje rugpjūčio m. (gerai datos neatmenu) susirinkimas, valdžiai leidus, įvyko. Pirmininkavo

siai kalbėti rusiškai, vien del rusų žiaurumo. Rusai lietuvių bijojo ir nelietė, kadangi, esant visiems drąsiems, rusai atsidando ir išbandė daugiau nenorėjo kirsti. Juokinga buvo, kuomet apie 30 rusų kareivių užpuolė vieną lietuvių norėjo prilupti, pasinaudoję progą nebuvi-mo draugų namie, bet vienam nuo visų atsigynus, su panika liko pergalėti ir tik šnairoms tarpe savęs smerkdavo, kad, esą, vis viena lenkai ar jie, simpatizuoja vokiečiams ir kitaip.

Neilgai prabuvome stotyje, greitai išvykome apmainytų senųjų kareivių ant 127 versto (nuo Kandalakšo ir čionai kamandas skaitė sulig verstų, kadangi kaimų ir kitokių vietų, turinčių vardus, nebuvo, apart stočių ir viską skaitė ant verstų). Vieta tarp girių, netoli didžiulio Ymandros ežero. Musų kareiviabūti kaip tik ant tiek kareivių buvo, vienų-vienas palei geležinkelį. Kiti tokie pat kareivių bei artėlės darbininkų trobėsiai, arčiausiai buvo už 3, 4 verstų, dyka visur. Išvyk atrodė sunku ir nyku svetimoje neprisprastoje salyje ir nenorėjos buti. Daugumas iš musų norėjo iš čia bėgti, o ypač kuomet laikraščiuose rado, kad pirmas lietuvių pulkas iš Petrapiilo su muzika ištraukė frontan, kokio, kaip paskui paaiškėjo, visiškai nebuvo, ir žinia buvo paskelbta melaginga, su kokių tikslu — nesuprantama. Buvo pradėję organizuoties lietuvių kariai ir tvirti savo sąjungą ir norėjo sudaryti savus pulkus, kokius jau turėjo lenkai, latviai ir kiti, bet daugumai stovint prieš lietuviškųjų pulkų įsteigimą, kurie Lietuvai jokios naudos neduos, o tik daugiau žus lietuvių kovose su vokiečiais be naudos už svetimus tikslus. Jų steigimas ejo palengvo ir gerų pasekmių negalėjo duoti. Tiesa, vienu dalyku but nepernaudinga steigti pulkus karui už svetimus, bet antru, jei laike Rusijos perversmo butų buvę lietuvių pulkai, manau, kad su pagelba politikos galima butų ankščiau buvę pradėti darbas atstatymui Lietuvos Nepriklausomybės ir gal Vilnius nebutų atatekęs lenkams ir but spėta suorganizuoti savas spēkas ir ankščiau įstengta apsiginti nuo priešų.

Viso tame krašte prabuvome 8 mėnesius. Daug iš musų draugų susirgo ir turėjo apieisti

p. Martinkenas (gudas iš Vilniaus), sekretoriavo p. Navauskas (lietuvis nuo Seimų). Pranešėjas p. J. Grabauskas (iš Seimų) sule vesti susirinkimą lietuvių kalboje. Kadangi dalis Lietuvos piliečių lietuvių kalbos silpnai mokėjo, o Gubispolkomo atstovas jos visiškai nesuprato, todėl nutarta susirinkimą vesti rusų kalboje, o protokolą rašyti abiem kalbomis. Pil. R. Bukevičius įnešė pataisą, kad prieš balsavimą rezoliucijos butų aiškinamos ir lietuvių kalba, nes dalis susirinkusių, ypač moterų, rusų kalbos nemoka. Pataisa buvo priimta.

Pil. J. Grabauskas (Gubervako administracinio skyriaus vedėjas) nurodė naujas Lietuvos sienas ir aiškino tremtinių grąžinimo sutarties punktus. Užduota buvo daug klausimų, į kuriuos tinkamų paaiškinimų nei Gubispolkomo atstovas, nei p. Grabauskas, nesugebėjo duoti. Todel nutarta:

1) Išrinkti Komisiją, kuriai pavesti nusiųsti iš savo tarpo 2 delegatų į Maskvą pas Lietuvos atstovą p. Vanagą Simonaitį ir į Centrovaką ("Gubevak" ir "Centrevak" — taip vadinas dabar buvusioji "Gublenbieš" ir "Centropenbieš"), kad paskubintų suteikti Tambovo Lietuvos tremtiniams ešelonus ir išaiškintų visus neaiškumus.

2) Prašyti Gubervako savo keliu išaiškintų visus sutarčių trukumus ir neaiškumus, kad paskui, gavus ešelonus, galima butų išvengti nesuipratimų, kaip tatau atsitiko su latviais. Į komisiją pateko: 3 lietuviai (p. Grabauskas, žemaitis ir Bukevičius) ir 2 gudi (p. Lijavus ir p. Martinkėnas); vėliau buvo dar kooptuotas ir 1 lenkas (p. Zapolskis — iš Kauno).

Susirinkimas pasibaigė įdomia diskusija tarp lietuvių komunisto Jurevičiaus ir p. J. Grabausko. Jurevičius, pranašaudamas, kad neužilgo busias toks laikas, kuomet nebusių jokių sienų, peikė Lietuvos "učrediką" ir kvietė steigti Lietuvoje Tarybų valdžią. J. Grabauskas labai mandagiai priminė p. Jurevičiui, kad ką tik pa-

sirašyta sutartis neleidžia vesti agitacijos bent prieš kurią valdžią — Lietuvoje ar Rusijoje ir kvietė susirinkusius neklausyti Jurevičiaus.

Komisija pirmame savo posėdyje nutarė: 1) Siųsti Maskvon p. p. Grabauską ir Martinkėną, sutaukius taip, kad p. Grabauskas butų drauge ir Gubervako atstovu; 2) išgauti trumpu laiku bent 2 ešelonus, ir 3) išaiškinti (kaip pas p. Vanagą, taip ir Centrevake) šiuos klausimus: a) jaunų vyrų (nuo 18 iki 40 m. amžiaus) teisę grįžti Lietuvon patvirtinti, nes priešingas Centrevako įsakymas (297 Nr.), buvo dar nepanaikintas. Gubervakas atsakė, kad jis šiuo atveju vadovausis tuo, kas bus pabrėžta ešelono paskyrimo telegramoje. 2) Mobilizuotųjų grąžinimo teisę (tarnaujančių raudonoje armijoje ir kitose karo įstaigose — daktarų, farmaceutų ir t. t.). 3) Kaip suprasti maisto normą: 25 svarų. 4) Kurių vietų gardiniečiai ir kurių apskrinių vilniečiai turi teisės vykti. 5) Ar galės jie vykti pirmu ešelonu, ar į 1-ą ešeloną bus priskirti tik kauniečiai ir suvalkiečiai ir t. t. Klausimų buvo daugiau. Čia pabrėžiau tik svarbesnius. Visi klausimai buvo užprotokuluoti ir nugabenti Maskvon. Delegatai nuvyko į Maskvą apie rugpjūčio 20 d.

Rugpjūčio 25 d. gavom telegramą, kad Tambovo Lietuvos tremtiniams rugsėjo 7-tai d. skiriamas ešelonas 1,000 žmonių. Visi nudžiugome... Su didžiausiu nekantrumu laukiame sugrįžtant musų delegatų iš Maskvos. Grįžo ir delegatas. Atvežė daug malonių žinių iš p. Vanago - Simonavičiaus lupų išėjusių, bet... tik žodžiais, o ne raštu. Delegatai nė vieno išaiškinimo nei iš p. Vanago, nei iš Centrevako nesugebėjo išgauti. Pradėjom nerimauti, nes aišku mums buvo, kad su p. Vanago "žodžiais" nieks čia nesiskaitys. Rugpjūčio 27 d. gavo telegramą ir Gubavakas: išvykimo diena rugsėjo 7 d.; vadovautis — instrukcija (slapta!)... Visi rankas nuleidom...

(Tąsa ant 5 pusl.).

tą kraštą. Daug žuvo tame krašte austrų belaisvių. Tik tris mėnesius (dar 1915 metais, kuomet nebuvo sanitarinės pagalbos iš prieštasties nebuvo geležinkelio) mirė apie 30,000. Didelis skaitlius mirė ir geltonųjų darbininkų kiniečių. "Akalodkės" (gydymo vieta) iš nakties budavo pilnos mirusių, gulėdavo po koki 15 betvarkiai ant viens kito suguldyti lavonai, laidot nebuvo kur, žemė sunkiai įkasama, neretai lavonus mesdavo į ežerą žuvims. Kiniečiai darbininkai pradėjo prašyties atgal į Rusiją, kadangi čionais menkai pristatydavo valgio, o sanitarinės pagalbos beveik nebuvo. Geležinkelio nėsant nieko negalėjo pristatyti. Jį pradėjo statyti tik 1915 m. vokiečiams užėmus Baltijos nuostus. Ir kolei jį pastatė per 1700 verstų ilgio balų plotą, teko mirties dievaičiui nemažai aukų, nemažiau kaip kovos lauke. Paskiau, pratęsus geležinkelio liniją padėtis pagerėjo ir ligonius išvežė į Rusiją gydymui ir mirtingumas žymiai sumažėjo. Važiuojant geležinkeliu neretai patiksi kur pagirytje kapą su kryželiu, lyg karo lauke.

Dirbamos žemės nebuvo. Tankiausiai kieta, akmeninė, mažiau žvyro ir smėlio. Su viena lopeta, be kirkos ir stangos pagalbos, žemė neįkasama, akmuo prie akmens, o kitose vietose tiesiog balos akmeninės, atrodė lyg tyčia butų į vandenį primesta akmenų, o ant jų užklota nestoras sluogsnis samanų, tarp kurių auga nedideli žmogaus ugio medeliai ir žolės. Vasaros laike, kuomet įkaista žemė, o ypač toji minima akmeninė bala, ant kurios auga samanų ir nedideli medeliai, kyla nemažai gaisrų iš amerikoniškų garvežių, kurių tankiausiai čia budavo. Įkaitusios ant akmenų samanų greitai užsidegančios ir, esant vėjui, prieš kalną važiuojant garvežiui ir beriant iš kamino kibirkščių gausybę, lengvai užsidega miškai ir kartais vienu syk keliose vietose, o esant užagai darbininkų ir kietai, sunkiai įkasamai žemei, užgesinimas lieka negalimas ir dega po kelias dienas, kolei juodi išdege plotai, bjaurodami ir taip apleistą kraštą. Vietiniai gyventojai gyvena giriuose ir užsiiminėja medžiokle ir žuvininkyste. Žemės nedirbdavo ir nebuvo kaip jos dirbti. (Dar ne viskas).

"THE LEAGUE"

Published Every Thursday at South
Boston, Mass.

by the

LITHUANIAN NATIONAL

LEAGUE OF AMERICA,

VINCENT J. SZLIAKYS

Editor.

K. J. PAULASKAS

Business Manager.

327 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA

Savaitinis laikraštis

Leidžiamas kas Ketvergas

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINIS
SANDAROS

Prenumerata turi būti apmokama
iš virsaus. Prenumeratos metas skai-
tosi nuo dienos užsirašymo.

Pinigus geriausia siųsti Pašto Mo-
ney Orderiu, adresuojant:

Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.50

" " Kanadoje \$2.75

" " (Užsieniuose) .. \$3.00

Entered as Second - Class Matter
January 14, 1914, at the Post Office
Boston, Massachusetts, under the Act
of March 3, 1879.

Apžvalga.

KAS ŠOVĖ I MINISTERI PURICKI?

Savu laikų esame pranešę ži-
nią, kad nežinomi piktadariai
bandė nužudyti Lietuvos užsie-
nių ministerį d-rą Purickį.
"Naujienų" No. 179 išskaitome
platusį to nuotikio aprašymą,
pažintą iš Chicagos žydų laik-
raščio "Forverts."

Trumpai papasakojant, buvo
taip.

Tamsią ir lietingą naktį iš
birželio 21 ir 22 d., antrą valan-
dą naktį kas žin kas šovė per
langą į tą kambarį, kuriame mie-
gojo d-ras Purickis. Kulka pra-
švilpė viršum miegančiojo kru-
tinės, nepakliudžius jo, ir įstri-
go į lovą. Šuvis sukėlė aplinkini-
nių žmones, bet kol atbėgo mi-
licija, piktadarys spėjo pasislėp-
ti. Pas ministerio miegamojo
kambario langą rasta dėžutė su
numirėlio kaukole, nupiešta ant
popiergalio.

Visos aplinkybės rodo, kad
pasikėsinimas buvo politinio po-
budžio ir viskas taip buvo susi-
dėję, kad užpuoliką turėjo būti
nesunku susekti. Vienok piktad-
arys iki šiol nesusektas ir, sa-
ko, jo nė neįsėkos. Delko? E-
są delto, kad valdžia vargu turės
drąsos ir pajėgų ten įsėkoti
užpuoliko, kur jį galima tikėtis
rasti.

Šis pasikėsinimas nužudyti d-
rą Purickį jau esąs antras: Per-
eitą žiemą taipgi nesusektas as-
muo bandė nužudyti Purickį, bet
ir tada kulka prašvilpė pro šoną,
jo nepalypėsi. Užsienyje a-
pie šį pasikėsinimą buvo plačiai
rašyta, bet Lietuvos valdžia vis-
ką nutylėjo ir beveik visai ne-
sistengė šiek-tiek arčiau iširti.
Delko?

Numanantiems Lietuvos politi-
ką esąs aiškus dalykas, kas nori
nudaigoti d-rą Purickį, kurs iš-
tikrųjų esąs demokratingas ir
nuoširdžiai noris žmonėms gera
daryti ministeris. Sako:

"Jei būtų norėję žudeiką su-
rasti, tai jo šviežiomis pėdo-
mis medžiotojai greičiausiai
butų nusekę iki augštųjų vie-
nuolyno murų, iki Lietuvos
juodojo jezuitinio klerikaliz-
mo lizdo ir kitų, nemažiau su-
klerikalėjusių, augštųjų ponų,
kuriems užsienio reikalų mi-
nisteris su savo grynu de-
mokratizmu ir neveidmainin-
ga žmonių meile pasidarė tie-
siai nepakenčiamas krislas
akyje."

D-ras Purickis yra pats kuni-
gas ir yra iš krikšč-demokratų
partijos, tad delko jo žmogū-
džių reikia įsėkoti klerikalų li-
duose? Mat, d-ras Purickis be-
silavindamas užrubežėje toli
pralėnė savo konfratrus Lietu-
voje. Budamas teisios širdies,
jis elgėsi kiek galint teisingai,
kas begaliniai erzino sukčius
klerikalikuosius politikierius.
Kada Steig Seime pradėjo svar-
styti žemės klausimą, tai d-ras
Purickis tvirtai stojo už tą, kad
Lietuvos dvarai būtų atimti be
jokio atlyginimo ir išdalinti be-
žemiams ir žamažemiams. Kle-
rikalai, kurie pyko ant d-ro
Purickio už jo teisingumą, šį sykį
tiesiog įduko ant jo. Lietuvos
dvarponiai (didžiūmoje lenkai)
primanę sudraskytų jį, gi kuni-
gai, žinoma, turi pritarioti savo
draugams, poneliams. Bet ką
padarysi su d-ru Purickiu — jū-
gis pats yra kunigas! Prasidė-
jo ant jo piudymai tamsioje kle-
rikalų spaudoje, šmeižimai.
St. Seime po kelis kartus buvo
stengtasi išsėkoti nepasitikėji-
mą d-rui Purickiui ir tuo būdu
privesti jį rezignuoti iš ministe-
rio vietos. Bet nors ir tamsūs
klerikalų partijos atstovai suvi-
lioti kituose dalykuose, šiame at-
sitikime nesidavė prisigauti, ge-
rai suprato d-ro Purickio nuo-
širdžius norus ir priešais jį nė-
jo. Reiškia, — nė šmeižtais, nė
intrygomis Steigiamajam Seime
Lietuvos grafai, ponai ir kuni-
gai nevaliojo įveikti kun. Puric-
kio, tad...

Augštojoje politikoje nuo se-
nų - senovės yra paprastas da-
lykas pasamdyti žmogžudžius.
Tamsią naktį, niekam nematant
— pokšt! ir nėra politiškojo
priešo! Buvo sumanyta taip
prašalinti ir kun. Purickį. Dusyk
į jį šovė. Ir kas?

Žydų laikraštis netik neabejo-
ja, kad tai Lietuvos klerikalų
darbas, bet da daduria, kad
žmogžudys nebuvo sunku suras-
ti, reikėjo tik pajieškoti už klio-
storiaus murų... Baigia straipsnį
taip:

AR VIS NEPASIMOKIS?

Klerikalai da vis klaidina Ame-
rikos lietuvius, kaišiodami jiems
į akis katalikystę. Didžiūma žmo-
nių supranta, kad politikieriau-
jantis kunigas dirba ne bažny-
čios ar tikybos labui, tik savo
kunigiškam kišeniui arba savo
(kunigų) luomos pelnui. Pama-
tė, kad Lietuvos klerikalai už-
stoja už dvarponius, nori duoti
žemės kunigams, o bežemiams
nieko nori gėbėti. Vienok yra
da tam tikra dalelė katalikų, ku-
rie da to nesuprato. Kas-žin, ar
nė šaudymas į kunigą Purickį
neatidarys jiems akių?

SUOMIJA IR LIETUVA.

Iš Helsingforsio pranešama,
kad Suomija trokšta arčiau suei-
ti ir sudaryti apsigynimo sąry-
šį su Estonija, Latvija ir Lietu-
va. Suomija geruoju sugyvena
su švedija, bet jai to neužtenka.
Ji žino, kad jai visą laiką grumo-
ja pavojus iš Maskolijos pusės.
Ar Maskolijoje bus vienokia ar
kitokia valdžia, ar ją valdys vie-
na, ar kita partija, Maskolija vis
neužsimiršta savo imperialisti-
nių palinkimų, ji vis norės pra-
rėti "pakraščius." Suomija ir
bijo Maskolijos ir žino, kad šve-
dija negins jos nuo Maskolijos.
Lietuvai, Latvijai ir Estonijai
grumoją tokis pat pavojus iš ru-
sų pusės, kaip ir Suomijai, tad
Suomija ir mano, kad tos šalys

privalytų padaryti tvirtą sąjun-
gą.

Buvėsis Prekybos ministeris,
kurs rezignavo, kad jo draugai
nesutiko su jo nuomone, dabar
yra Suomijos Prekybos Buto
pirmininkas. Jis varosi, kad
pašalinis visus apsunkinimus,
koki gali pasitaikyti prekyboje
su Lietuva, Latvija ir Estonija,
taip, kad tuojaus, da šią vasarą,
butų galima pradėti plati išveži-
mo ir įvežimo komercija.

Bet, pirm visko, Suomija no-
rinti sudaryti tvirtą apsigynimo
sąryšį su Pabaltijurio valstybė-
mis, kad nebijojus Maskolijos
užsėpuolimų.

Suprantama, tokia sutartis
butų naudinga ir Lietuvai.

Nuotrupos.

"Dr-gas" pripažįsta, kad Kris-
taus tikėjimas yra jungas. Va-
dina Kristaus tikėjimą "jungas"
ir perša Lietuvai. Na, jau po
simts pipkių! Lietuva nori nu-
sikratyti visus jungus, o mūsų
jagamaščiai nori uždėti jungą.
Tad jeigu pripažįstate, kad jun-
gai, tai geriau neškitės ten, iš
kur atėjote.

"Dar-ke" O.K. rašo, cituoda-
mas iš Kauno "Laisvės", kad
Lietuvoje daugelyje vietų minis-
terijose yra elementas priešin-
gas Lietuvos valstybei. O kas-
gi kaltas tame? Nudien valdo
Lietuvą kunigų partija.

Kauno "Dar-ke" rašoma, kad
social-dem. pašvenčia daug lai-
ko apie bolševikus kalbėdami ir
tuomi eikvoja brangų laiką.
Taip, nemažiau, gal ir daugiau,
laiko eikvoja krikšč-dem. kal-
bėdami apie vienuolynų ir baž-
nyčių žemes. O bežemiai vis
paliekami skursti ir tarnauti
nieksiškiems dvarponiams.

Lietuvoje visi buvusieji prie-
rusų caro valdžios advokatai
reikalauja, kad teismuose būtų
laisvė kalbų, t. y., apart lietuvių,
kad būtų rusų ir lenkų ir kitų.
Tas reiškia, kad tie žmoneliai no-
ri Lietuvos teismus paversti į
Babelio bokštą. O žinome, kad
bokštas sugriuvo. Tad ir tie
reikalaujantys nori Lietuvos teis-
mus sugriauti ir betvarę įvik-
dinti.

Tai vis gerai.
Kas šviečia liaudį?

Klerikalai.

Kas rupinasi Lietuvos gerove?

Klerikalai.

Kas tarp žmonių auklėja dorą?

Klerikalai.

Kas auklėja žmones šiam ir
amžinam pomirtiniam gyvenimui?

Klerikalai.

Kas gaivina lietuvių daile,
mokslą, tikybą, patriotizmą, tau-
tybę?

Klerikalai.

Kas išgano žmogaus dušią?

Klerikalai.

Kas daugiausia šelpia Lietu-
vą?

Klerikalai.

Kas platina blaivybę?

Klerikalai.

Kas daugiausia šelpia lab-
darinimumą?

Klerikalai.

Kas daugiausia išleidžia kny-
nų ir laikraščių?

Klerikalai.

Kas daugiausia sušelpia pa-
vargėlius?

Klerikalai.

Kas mandagiausi yra?

Klerikalai.

Kas didžiausią įtekme turi pas
prakilnius žmones?

Klerikalai.

Kas yra dievobaimingiausi?

Klerikalai.

Kas neduoda atskaitų iš su-
rinktų nuo žmonių Tautos Fon-
dan pinigų?

Klerikalai.

STEINA.

DYGLIAI.

"Dar-ko" No. 89, tula Monte-
llo, Mass., vytė aprašydama bu-
siantį vyčių išvažiavimą, tarp
kit-ko kviečia vyčius iš vakaro
atvažiuoti į Romuvos parką, nes,
girdi, naktį busite aprupinti, pil-
nai užganėdinti, ir užtikrina,
jog linksma laiką turės.

Klerikalai nuolat šaukia, buk
"Sandara" šmeižia katalikus,
griaunanti katalikišką tikėjimą
ir t. t. Bet nepasako, kada ir
kur "Sandara" niekino tikėji-
mą, ir ar ji kada nors kartą yra
pasakius, kad netikėkite. Mat
klerikalai, norėdami suvadžioti
katalikus, turi taip skelbti.

Tarp komunistų ir klerikalų
yra daug panašumo, nes kaip
vienai, taip ir kiti visai neatsi-
žvelgia į tą, kad Lietuva būtų
laisva, bet jiems visvien, alei
kas gali ją paversti, bile-tik bu-
tų artimi jų sėbrai.

Providence, R. I., lietuvių ku-
nigas turėjo "karę" su žydų ra-
binu. Bet vargšui karė nenusi-
sekė, nes papuolė į nelaisvę — be-
langėn, ir dabar likos dieciezijos
išsimtas ir pasiūstas ant "reko-
lekcijų" metavonės.

"Lietuvos Ukininkas" prane-
ša, kad Lietuvoje, renkant į sa-
vivaldybes, kai-kuriose vietose
krikščionys - demokratai ne ne-
išdriso statyti kandidatus savo
"demokratiškų" vardu. Tas pa-
rodo, kad lietuviams lenkų įpirš-
ta krikščionybė pradeda netekti
įtekmės.

Turbūt bostoniško "Darbinin-
ko" yra žilbas redaktorius, nes
nuolatos rėkia, buk "Sandara"
šmeižia katalikus, na, o nemato,
kad jo redaguojam "D." telpa
ilgos špalstos su bauriausiais
šmeižtais ant sandariečių. Reišk-
kia, pats muša ir pats rėkia.

Klerikalai auklėjo "T. F." ta-
rytum Lietuvos dvarininkas bu-
liu, su kurio pagalba jie mane
išginiti visą progresyvišką vi-
suomenę. Bet pasirodė visai ki-
tai: Progresyvė visuomenė į-
smeigia to buliaus ragus į "ke-
rotą kupstą", ir nors dabar jį
klerikalai atsakančiai botoguoja,
bet vargšas negali irtis pirmyn,
ir gana.

Kada žydėliai pradėjo valdyti
Rusiją ir dar rado joje šiek tiek
duonos, tai rėkė visa gerklė: Ša-
lin buržuajai, kapitalistai, mes ir
be jusų galime gyventi! Bet
kad išalko ir pakrikdė visos ša-
lies industrijų, tai pamatė, kad
vientik riksmas negalima gy-
venti, ir kreiniasi į užsienį
buržuaziską įstaigas, kad paga-
mintų jiems gyvenimui reika-
lingų dalykų.

Kauniškė "Lietuva" praneša,
kad Lietuvos milicija susekė ar-
kliavagių bendrovę, kurios rez-
dencija buvo Liepkalnyje ir Juo-
zapave, Nevarėnų valsč. Reišk-
kia, Lietuvoje viskas yra veikia-
ma kooperatyviu arba organi-
zuotu būdu.

Lietuvos klerikalai nustumo ir
visai neteko pasitikėjimo šalies
piliečiuose. Kad kaip nors atsi-
griebtų, tai pradėjo organizuoti
naują partiją po vardu "Antrų-
jų kirkšč. dem. partija." Reišk-
kia, pirmieji pasirodė lenkų ša-
lininkais, tai dabar po priedanga
antrųjų, taipgi nori suvadžioti
Lietuvos liaudį. Matysime, kaip
pavyks.

Visokie Am. liet. laikraščiai
išspausdino visokių suvažiavimų
protokolus. Bet ar yra tokis
laikraštis, kuris galėtų išspaus-
dinti protokolą Amerikos lietu-
vių kunigų suvažiavimo, kuris

buvo pabaigoje pereitų metų,
New Jersey valstijoje?

Lietuvos užsienių reikalų mi-
nisteris Dr. Purickis, nors yra
krikšč. - dem. frakcijos narys,
bet labai daug skiriasi nuo visos
partijos. Nes yra griežtai nu-
sistatę prieš dvarininkus ir gi-
na bežemių reikalus, ir turi di-
delę kovą su savo frakcijos na-
riais Steigiamajame Seime. Pa-
skutiniaisiais laikais buvo net du
pasikėsinimai ant jo gyvasties.
"Naujienos" paduoda žinią, kad
paskutinį pasikėsinimą padarė
patys krikšč. - dem., kurie yra
arti klioštoriaus. Tai matote,
kokią laisvę nori krikščionys-
dem. įvykdinti Lietuvoje.

Padubysietis.

K. Norkaus Laiškas.

A. L. T. S. Partijos Sekretoriui,
gerb. K. J. Paulauskui.

Gerbiamas Drauge!

Matydamas Tamstos didelį
susiinteresavimą Sandaros bujo-
jimu — rašau šį laiškėlį.

"Sandaros" No. 21, patalpinta
tokia pastaba:

"Tulas A. L. T. S. kuopos
pasigenda K. Norkaus, kuris
kaipo su "įgaliojimais" išva-
žiavo Lietuvon ir nieko dau-
giaus nėrašo. Nelaukit, bro-
lyčiai, Norkaus raštų, dabar
jisai labai užimtas amerikie-
čių prieteliškų (dolerių) gau-
dymu..."

Jeigu tai būtų rašoma "Per-
kune", būtų galima atsakyti ty-
lėjimu, kaip tai reaguojama į jo
rašymą apie Amerikos konsulo
šėrimą pyragaičiais, etc., bet
del aukščiau cituojamos pasta-
bos turiu garbės štai ką atsaky-
ti:

Važiuojant į Lietuvą oficialis
įgaliojimas man buvo įteiktas
Sandaros partijos to laiko sekre-
toriaus pil. M. J. Damijonaičio,
tat "Sandaros" tendencija rašyt
tą žodį svetimženkluose man y-
ra nesuprantama. Taipgi neži-
nau, kas norima pasakyti "do-
liarių gaudymu". Gal tas yra
"prieteliškas" doliarų gaudy-
mas, kad aš kas savaitę apmokė-
damas "Varpo" bendrovei iš-
siunčiau daugumos mano suor-
ganizuotą A. L. T. S. kuopų na-
riams artimiausio Sandaros idė-
joms Kaune išeinančio "Lietu-
vos Ukininko" po keliolika šim-
tų egzempliorių, už ką tik aš-
tuoni žmonės užsimokėjo, dau-
guma parašė padėkavones, o ki-
ti visai neatsakė. O vienas me-
dicinos studentas iš N. Y. ir po-
rą kitų, išreiškė užsigavimą,
kad be paklausimo išdrisau siun-
tinėt po 10 egz. "L. U."

Del klausimo, pakelto A.L.T.
S. Conn. apskr. suvažiavime, ku-
rį tęmėjau to suvažiavimo pro-
tokole, ką aš veikiau Lietu-
voje, kaip A. L. T. Sandaros
Partijos įgaliojimas — turiu pa-
stebėti, kad tai labai platus kla-
usimas, į kurį atsakymą užduoto
klausimo formoje negalima duoti,
kol man nebus žinoma, del
ko gerb. "Sandaros" redaktori-
us, tapindamas mano kores-
pondencijas iš Lietuvos man nė
vieną žodį, gaudamas laiškus ne-
atsakė.

Amerikos sandariečius paži-
nau, kaipo veikliausi ir labiausia
Lietuvos darbo žmonių gerbūju
sinteresuotą elementą; buvau
ir esu giliai įsitikinęs, kad san-
dariečiams Lietuvos gyvenimas
rupi. Del to pasitarus su vietos
veikėjais ir susirašius su drau-
gišiais Amerikoje, tapo deleguotas
Amerikon gerb. Dr. Danielius
Alseika, idant gyvu žodžiu aiš-
kint Lietuvos padėtį. Tik Dr.
Alseika ir artimi idėjos draugai
žino, kiek tas dalykas man lėša-
vo.

Nuo šios dienos lygiai už mė-
nesio laiko rengiuosi vykti Ame-
rikon Lietuvos Emigracijos
Biuro reikalais. Tuomet tikin,

susitiksiu ir su A. L. T. S. Cen-
tro Vaidyba, nuo kurios man So-
Bostone duoto prizado išpildi-
mo ir santikiai priklausys.

Liekuose tardamas gilios pa-
garbos žodžius.

Kaunas,

Liepos 12, 1921.

KASTANTAS NORKUS.

REDAKCIJOS PRIERASAS.
Kokias sutartis p. K. Norkus y-
ra padaręs su A. L. T. S. valdy-
ba, redaktoriui nėra žinoma: to
jam nesakė nė pats p. Norkus,
nė Valdyba. "Daugkintis" (ku-
rio pasargą p. K. N. čia cituoja)
turėjo žinoti, kokios yra sutar-
tys, nes jis yra Valdybos narys.
Kadangi p. K. Norkus išvažiavo
į Lietuvą "supykęs" ant redak-
toriaus ir jam nė vieno asmeni-
ko laiško neparašė (viską adre-
suodavo tik "štabui"), tai ir re-
daktorius nematė reikalo jam
ką nors asmeniškai rašinėti. Tei-
sintis už nepildymą sutarčių (jei
kokios buvo) tuomi, kad kas nie-
ko apie tas sutartis nežinantis
asmeniškai nėrašo, yra per daug
kudikiška. Už ką p. Norkus bu-
vo "supykęs" ant redaktoriaus,
viešai neminėšime, nes tas gali
buti nemalonu p. Norkui. Ką
D-ras D. Alseika sakė redaktoriui
apie p. K. N. veikimą Lietu-
voje, taipgi neminėšime...

Žodis Progresyviškai Lietuvių Visuomenei.

Tulas laikas atgal Waterbu-
rio Progresyviškų Draugijų Są-
ryšis buvo iškėlęs Amerikos lie-
tuvų progresyviškos visuome-
nės susivaižavimo klausimą, ir
tas sumanymas buvo besidaras
tarp progresyviškos visuomenės
populiariskas: buvo draugijų,
buvo laikraščių išsireiškimai už
tą susivaižavimą, t. y., stengties
sušaukti visas Amerikos lietu-
vių progresyviškų draugijų, ku-
opų ir įvairių organizacijų atsto-
vų susivaižavimą, kuris padėtų
pamatą suderinimui Amerikos
lietuvių progresyviško judėjimo.
O kad toks suderinimas progre-
syvėje visuomenėje yra reika-
lingas, tai visi mes tai gerai su-
prantame.

To suderinimo iš mus daugiau-
siai reikalauja mūsų gimtasai
kraštas, Lietuva. Mes gerai ži-
nom, jog dabar ten eina kova
kaip su išlaukiniais priešais,
taip ir su vidūjiniais, ir dar rei-
kia priminti, jog dabar yra ra-
šoma ir Lietuvos respublikos
konstitucija, kuri nulems Lietu-
vos tvarkymo pamatą eilei me-
tų, ir mums, progresyviams
Amerikos lietuviams, neturėtų
tas neapeiti. Jau dabar laikraš-
čiai praneša, kad yra paleisti po
Lietuvos kraštus du klerikalų
pastumdėlių vienuolių, t. y., Ma-
tulaitis ir Andžiulis ir šie du vy-
rai, apsilikę rudinėmis, basi ir
"atšizadėję žemės turtu," basto-
si po kaimus ir miestelius ir
maldauja žmonių tikėjimiskais
jaismais. Jie keikia visus mo-
kitiesnius Lietuvos inteligentus,
keikia visuomenės darbuotojus,
visus progresyviškus laikraš-
čius, taipgi ir tuos mokyklų mo-
kytojus, kurie tik reikalauja at-
skyrimo mokyklos nuo bažny-
čios. Žodžiu sakant, tie tamsy-
bės apaštalai stengiasi slopinti
kiekvieną laisvės ir demokraty-
bės kibirkštėlę, ir jeigu jie pa-
jiegtų, tai ir inkvizicijos ekspe-
rimentai taipgi būtų panaudoti
prieš jiems nepatinkačiais ma-
nančius žmones.

Dar turiu paminėti, jog tie-
du aukščiaus minėti pabastos pe-
sitato žmonės kaipo žmonių
gelbėtojai. Tie, girdi: "atėjo
gelbėti žmones nuo ištvirtimo ir
prapulties; jie esą vargingųjų
užtėrėjai; jie patys esą komu-
nistai, tik Kristaus vardu. Jie
esą pasikėlę kovoti su pragaro
galybėmis. O tos pragaro galy-

bės, tai esą socialistai, bedieviai, liaudies mokytojai, kurie kunigų neklausio."

Tai tokiu tonu gieda tie tamsybės apaštalai, juodieji boševikai. O nuo jų gi neatšilieka ir visa kėnigija. Šiandien Lietuvos bažnyčiose yra laikomi mitingai ir kunigai varo visu smarkumu politinę spekuliaciją. Bet netik Lietuvoje tas yra daroma, bet daroma ir čia Amerikoje. Mes gi, kurie norim tai matyti, galim matyti labai aiškiai. Ir priegtam mes gi gerai žinom, jog Lietuvoje visi tie kunigai ir vienuoliai, kitaip sakant, juodieji boševikai gauna tam tikras algas iš Lietuvos respublikos išdo, ir mes, kurie pirkome L. L. P. Bonus, ir-gi galim jausties nusiskriausti, nes mes davėm valstybės apgynimui, o šandien yra mokamos algos tiems juodiams boševikams. Ir ką Lietuvos respubliką turi iš jų?

Tad matant tokius dalykus ir verčia mus visus, progresyviškus Amerikos lietuvių įsikišti išėjimo ir pastoti tam visam blogui kelias.

Be aukščiaus minėtų dalykų dar būtų galima daug ką paminėti, kas verstu progresyvišką liet. visuomenę suglausti nors jos viršūnes. Bet žinodamas, jog "S." vietos yra neperdaugiausios, tad tenkinuosi tik tuo, ką ankščiau paminėjau.

Prieg tam dar turim priminti, jog mes, Amerikos lietuviai, remiam visais galimais būdais Lietuvos nepriklausomybę, tad mūsų ir pareiga yra daboti tai sunkiai iškovotą nepriklausomybės principą, del kurio jau yra nemažai gyvasių ir turto paaukota, o podraug turim daboti ir Lietuvos respublikos viduje, kad būtų kodidžiausia laisvė ir demokratija tos šalies piliečiams, neatsižvelgiant į jų pažvalgas.

Tad dar sykį apeliuojam į progresyvišką lietuvių visuomenę pasvarstyti tą taip svarbų klausimą. Butų gerai, kad ir pati "Sandaros" redakcija išreikštų savo nuomonę tame klausime. (Sekančiame numeryje parašysime nuo savęs. Red.).

O podraug ragindiau ir didžiųjų organizacijų viršininkus, kad jie ir-gi imtų į apsvartymą šį klausimą ir pradėtų organizatyvų darbą kaip tik greit galima. Žinoma, būtų pageidaujama nors šios organizacijos imtų dalyvumą to susižaviavimo organizuotėje: S. L. A., T. M. D., L. S. S., A. L. T. S., L. D. L. D., A. L. D. T., A. P. L. A., L. P. S. ir t. t.

Tad kam yra Lietuvos laisvė ir demokratybė brangi ir kas piktnasinasi juodųjų boševikų (kleikalų) darbais, tad lai stoja į darbą.

Tad pradėkim organizatyvų darbą, svarstykim tą taip svarbų klausimą, svartykim jį draugijų susirinkimuose, svarstykim kuopose, o taipgi ir viešuose susirinkimuose, o taipgi ir per spaudą ir stengkimės sudaryti stiprų, progresyvišką ir neperlaužiamą frontą. Tad, visi laisvės mylėtojai, į darbą!

B. Sangaila.

ATSIMINIMAI IŠ RUSIJOS GYVENIMO.

(Tąsa nuo 3 pusl.).

Bet štai ir naujas smugis: vis delto jaunų vyrų į sarašą neįtraukia. Kas čia daryti? Pasitarėm ir nutarėm: 1) mušti telegramą p. Vanagui (nors iš jo pagalbos mažai telaukėm) ir 2) siųsti delegaciją į Gubispolkomą. Delegacijon įėjo 3 inteligentai (jų tarpe ir aš) ir 3 darbininkai — vyžuoti, apdriskę (tyčia!). Kalbėti leidom darbininkams. Bet jie vos visą mūsų "gešeto" nesugadino. Kalbėti teko su Valdymo Skyrjaus vedėju "tovariščiu" Spirkinu. Žiaurus komunistas, tas Spirkinas, buvęs valščiaus raštininkas. Nebažai nori su mumis kalbėti. Valdžia, sako, žino, ką daro. Vie-

nam iš darbininkų prasitarus: "Mes reikalaujame, kad mus siųstute namon be amžiaus skirtumo," komunistas net pasišoko: "Kokią teisę turite reikauti!... Kaip pavarde? Tamstos? Tamstos..." Užrašė. Skambina į "čezvyčaišką"... Visi net nubalam... Tai tau ir bus Lietuva... "čezvyčaišką", kaip "Amerika pirtyje"... Bet gudraus buto ir darbininko. "Mat, drauge", — sako, — "aš ne inteligentas, o prastas proletaras, nemoku kalbėti: kas sieioje, tas ir kalboje; dovanok, drauge." Patiko... nurimo ir atleido mus... prizadėdamas net mūsų teisėtus reikalavimus paturėti. Paturėjo ar ne, vis delto mūsų apsilankymas Gubispolkome padarė komisarų tarpe didelio įspūdžio. Kaip paskui teko sužinoti, komisarų nutarta: oficialinai laikytis nusistatymo, kad pirmu ešelonu siųsti moteris, vaikus, senus invalidus, bet neoficialiai buvo pranešta Gubevakui, kad išvengtų nesusipratimams į pirmą ešeloną įtraukę visus be amžiaus skirtumo.

Štai ir sarašas užbaigtas, įtraukė be amžiaus skirtumo. Bet dar ne galas mūsų nerimastavimui: sarašas galutinam užtvirtinimui eina į "čezvyčaišką." Eina gandų, kad "čezvyčaišką" — sarašą daugelį išbraukia. Bet ką? O gal ir mus!... Nervai jau taip įtempti, kad bijai galų galė, ar išturėsi, ar nepasilikis Lietuva Tambove amžinai...

Aš numatydamas visokias kliūtis ir visokių siurprizų iš "proletarų" valdžios sulaukiant tikėdamas, buvau pasidribsęs sau išanksto "tarnybos labui" persikėlėmia į Sebežą Vitebsko gub. Visi kelionės dokumentai — kišeniuje, — todėl į "čezvyčaišką" siurprizų, mažai neatbijau. Lai braukia, manau sau, vistiek drošiu tuo pačiu ešelonų į Sebežą (ešelonas turėjo maršrutą per Sebežą į Latvius), o Sebeže tiek mane ir tematys... Bet tokių gudrių, berods, be manęs, dar vienos moteriškės (rusės) buta. Pagaliau po 5-6 dienų nerimastavimo grįžta sarašas iš "čezvyčaiškos". Ir kas? 25 išbraukti. Jų tarpe šie lietuviai (iš gerai pažįstamų): daktaras Žemaitis, jo pusbroli-farmaceutas Žemaitis ir farmaceutas Matuzevičius — nuo Biržų, farmaceutas K. Paškevičius — nuo Giedraičių ir daktaras Markevičius. Visi — inteligentai, specialistai — labiausiai reikalingi Lietuvai, žmonės. Kodėl? Kokiais įstatais ar sutartimi remiantis tai padaryti? Esą, specialistai ir rusams reikalingi.

Rugsėjo 8 d. Gubevakas paskelbė, kad rugs. 9-tą d. ligi 1 valandos turi pasibaigti sėdimas į vagonus. Nuvykau ir aš "stotin pažūrėti." Į stotį vežimas už vežimo su tremtinių likusia nuo pardavimo "brangiausia" manta traukėsi iš palengvo, lydimi vyrų, moterų, vaikų.

Stotyje randu tremtinių tarpe didelį trukšmą... Teiraujuos, kame dalykas. Pasakoja nebutų daiktų: esą stoties viršininkas gavęs telegramą, kad lietuvių tremtinių ešelonas sulaukytų Tambovo stotyje neapbrėžtam laikui. Netikiau... ir nenoriu tikėti... Einu pas stoties viršininką... Ir... iš tikrųjų taip yra: rodo man telegramą iš Saratovo. Priežastis neurodyta. Einu į Gubevaką; sakau apie telegramą. Ten nieko nežino. "Mes, sako, kaip paskelbta, taip ir darysim: ryt sėsti į traukinį, nes mes jokios telegramos neturim." Taip Gubevakui išaiškini, dalis tremtinių nurimo. Aš betgi neišdrysau kraustytis. Suturėjau ir kitus: užuot vagonuose gyvenus, ar ne geriau namuos? Ir neapsivilyau. Rytąjau dieną tokio pat turinio telegramą gavo ir Gubevakas. Ir

vėl dideliausias neramumas ima...

Užtat vilniečiai ir gardiniečiai galvas pakėlė. Laukta buvo, kad pirmon ehlėn galės vykti kauniečiai tik ir suvalkiečiai; o telegramoje nurodyta bendrai — "Lietuvos tremtiniai." Vilniečiai ir gardiniečiai reikalauja įtraukti ir juos į vykstančiųjų sarašą. Suvalkiečiams ir kauniečiams (daugiausia lietuviams) didelės smugis: visi pirman ešelonan nepateks. Gubovakas atsakęs gardiniečiams, del neaiškaus Lietuvos sienų Gardino srityje nustatymo, nutarė įtraukti į sarašą vilniečius — visas Vilniaus gub. sritis, nors buvo aišku, kad ne visa Vilniaus gubernija Lietuvai priklauso. Taip Gubevakui nutarus, į ešeloną galės pakliuti daug gudy — visai ne Lietuvos piliečių, iš ko bus didelis smugis tikriems Lietuvos piliečiams. Kaip čia dalyką pataisius? Komisijos vardu aš einu pasikalbėti šiuo reikalu pas Gubevaką viršininko padėjėją Petrovą. Petrovas — nepartinis, bet lietuviams nepalankus.

Kaip kilęs iš Lenkijos — endekų ideologijos šalininkas, ir kaip buvęs rusų valdininkas piktas ant Lietuvos diplomatų už rusų valdininkų teisių susiaurinimą del grąžinimo į Lietuvą. Kad bent kiek galėčiau jo širdį suminkštinti, nedrąsiai aiškinu, kad b. rusų valdininkų teisių susiaurinimas — tai ne lietuvių kaltė, o Jofės užsispyrimas. Lyg ir pasisekė įtikrinti. Pasidarė minkštesnis. Kalbu drąsiai. Nurodau klaidingą nutarimą del visos Vilniaus gub. tremtinių. Įtikrinau. Nutarė į sarašus įtraukti tik Vilniaus, Trakų ir švenčionių apskr. tremtinius, kurie Lietuvai priklauso.

KURSAS NUPUOLĖ

Tai geriausia proga daug aukštinų į Lietuvą nusiųsti. Greitume nusiuntimo pinigų nieks su manim negal lenktyniuotis; visiems pinigų siuntėjams pristatau kvitas su parašais priėmėjų pinigų.

Laivakorėjų agentūra į Liepą, Hamburgą ir visur. Pasai kelionei į Lietuvą. Padarymas lietuviškų dokumentų. Pinigus siųskite per pašto. Money Order. Rašydami pridėkite 2c. stampą ir visados adresuokite:

P. MIKOLAINIS,

53 Hudson Ave., Brooklyn, N. Y.

F. KLEIN L. HOFFMAN

Lietuviška Krautuvė.

BUFFALO FURNITURE STORE

Furniture Repaired and Postering

Home address: 23 Chadem St. 579 Grand Ave., Tel. Lib.8515 NEW HAVEN, CONN.

DAR VIENAS Išvažiavimas

RENGIA A. L. T. SANDAROS CONN. APSKRITYS

NEDĖLIOJE, RUGPIUČIO - AUGUST 21 D., 1921
INDIAN GROVE PARKĖ

PALEI SAVIN ROCK, NEW HAVEN, CONN.

Prasidės 10 val. ryte ir trauktis iki vėlumai.

GERBIAMIEJI:—

Šis išvažiavimas bus vienas iš puikiausių, kadangi per visą vasarą prie jo yra gerai prisirengta. Bus platūs programai, kurį išpildys New Britaino "Varpo" choras ir kiti chorai net iš Mass. valstijos. Taipgi bus duetų, kvartetų, deklamacijų ir t. t. Žodžiu sakant šis išvažiavimas bus lyginai, kaip Lietuvoje kermošius, kokio Conn. valstijoj dar nėra buvę. Taipgi dalyvaus kaip kalbėtojai visa Sandaros Centro Valdyba ir keletas įžymių veikėjų iš New Yorko. Tad nepamirškite visi atsilankyti ant šio didelio kermošiaus. Įžanga 10c., šokių tikietas 15c.

Širdingai visus kviečia,

RENGEJAI.

Farmos! Farmos!

Pirkite farmas didžiausioje lietuvių ukininkų kolonijoje Amerikoje, kur jau yra apsipirkę 463 lietuviai farmas. Čia apsigyvenę jausitės kaip senam kraujui, nes jau 5 kaimai yra lietuviams apgyventa.

Čia yra labai geros žemės, todėl čia toks didelis skaičius lietuvių ir apsigyveno. Interesuojanti farmų pirkimų atsišaukiete per laišką. (34).

J. A. ŽEMAITIS,

R. 1, Fountain, Mich.

Parsiduoda Paveikslų Galerija.

Labai puikioje vietoje, pačiame viduryje miesto. Biznis išdirbtas per daugelį metų. Vestuvių buna gana dang, lietuvių kolonija 4 tukstančiai suviršum, biznio vieta žemai su štoru iš fronto. Savininkas važiuoja į Lietuvą. Reikale susižinojimo kreipkitės per laišką arba patiškai:

JONAS ANDRIUŠIS,

134 E. Main St.,

Amsterdam, N. Y.

Pajieškojimai.

PAJIEŠKAU mano tikro brolio Antano Grubinsko, paeinančio iš Lietuvos: Kauno rėdybos, Panevėžio pavieto, Biržų valščiaus, kaimo Klausučių, sunus Petro Grubinsko, nieko apie jį nežinodamas, neturinti tėvai ir brolis šaukias prie tamstos, prašydami atsakymo po šio antrašči: Kaunas, geležinkelio stoties Kerpėnias, Vladas Grubinskas, arba Biržai, kaimas Klausučių, Petras Grubinskas.

PAJIEŠKAU savo parapijono Antaną Urboną, sakęs, kad nesenei pribuvęs iš Lietuvos, ir prasišalins greitai. Sakęs paeinąs Kauno pavieto, Bietygalos parapijos, kaimas Diržionių. Kairės rankos bievardis pirštats su spaugu, taip išrodo, kad buvęs įžeistas. Aukštas, tamsus, nuvirsbusis, smailių strienų. Paliko moterę beverciančią šliubini žiedą išnešė. Tai tau lietuviškas burdingierius.

S. JOCIUS,

P. O. Box 459, Hudson, N. Y.

PAJIEŠKAU pažįstamų Jurgio Zarembos, paeinančio iš Pasvalio apskrčio, Aukštikalnių kaimo, prieš karę gyveno Cleveland, Ohio. Taipgi ir J. Velžis, kaim. Parvalkų. Pirmiau gyveno Chelsea, Mass. Patys draugai, ar kas kitas malonėkite pranešti, už ką busių labai dėkingas.

V. VELŽIS,

524 W. Baltimore St., Baltimore, Md.

KUR GAUTI "SANDARA"

Pavienius num. galima gauti kožną savaitę už 5 centus, sekančiose

BRIDGEPORT, CONN.

H. Slavin, 24 Railroad Ave.

CAMBRIDGE, MASS.

K. Urbonas, 877 Cambridge St.

CLEVELAND, OHIO.

"Dirva", 7907 Superior Ave.

P. A. Szukys, 2345 St. Clair Ave

HAVERHILL, MASS.

S. Zavaldskas, 108 River St.

CHICAGO, ILL.

J. B. Aglinskas, 3238 S. Halsted St.

MONTELO, MASS.

D. Kella, 9 Aarthur St.

A. M. Lanška, 672 N. Main St.

P. Batkevičia, 678 Main St.

NEW HAVEN, CONN.

K. Makarevičius, 255 Wallace St.

LAWRENCE, MASS.

J. J. Urbso & Co. 101 Oak St.

Z. Jankauskas, 70 Lawrence St.

NEWARK, N. J.

P. A. Lukšis, 190 Van Buren St.

BROOKLYN, N. Y.

J. Pasniewsky, 87 Grand St.

"Vienybė" P. Co., 193 Grand St.

WILKES BARRE, PA.

J. Mickevičius, 59 Harkins Lane

NASHUA, N. H.

A. Trainavičius, 33 High St.

BOSTON 16, MASS.

J. B. Reinetz, 84 Salem St.

NEW BRITAIN, CONN.

J. J. Kadžiauskas, 26 Davey St.

NORWOOD, MASS.

J. Pašakarnis, 1100 Wash. St.

WORCESTER, MASS.

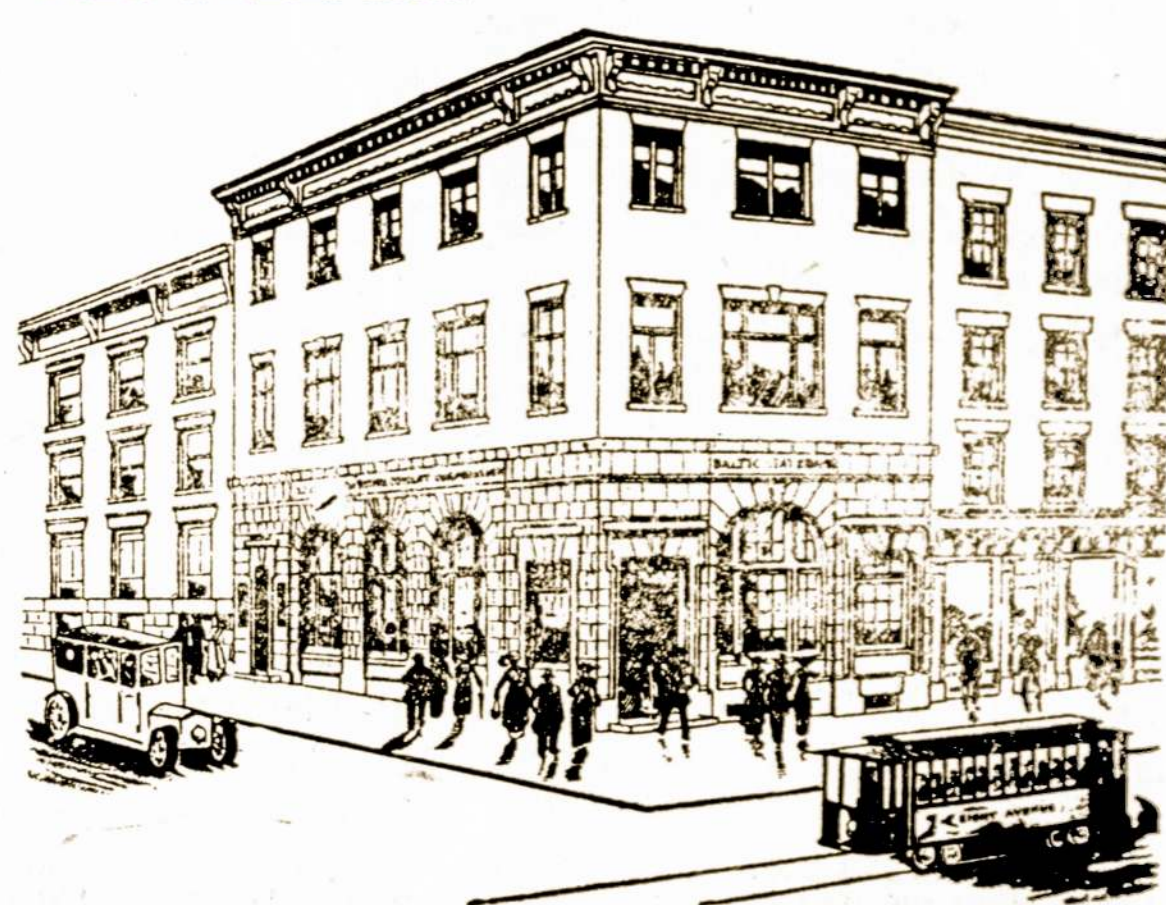
M. Paltanavičia, 15 Millbury St.

Ar Jus Kankina Pleikanos? NAUDOKITE Ruffles
Ar Jus Galvos Oda Nieiti? NAUDOKITE Ruffles
Ar Jus Plauka Slenka? NAUDOKITE Ruffles
Ar Jus Norite Apsaugoti Jus? NAUDOKITE Ruffles
Užlaikymui savo plaukus gražius ir tankius NAUDOKITE Ruffles
Užlaikymui galvos odos sveiką ir lygią NAUDOKITE Ruffles

Ruffles galima gauti visose aptiekose po 65c. bonką, arba tiesiog iš išdirbėju per paštą už 75c. bonką.
F. AD. RICHTER & CO.
3rd Ave. & 35th St. Brooklyn, N. Y.

Telef. Watkins 2142.

Pirmas ir Vienintelis Tikras Lietuvių BANKAS Rytinėse Valstijose

Baltic States Bank

KAS MANO KELIAUTI LIETUVON ir nori turėti gerą kelionę, draugišką ir teisingą patarnavimą Amerikoje, ant laivo ir Lietuvoje, LAI KREIPIASI Į BALTIC STATES BANKĄ.

KAS SIUNČIA PINIGUS LIETUVON, ar pašelpos giminėms ar pats, ketindamas keliauti, ar bizniui — pir kimui ukės ar pasidėjimui Lietuvos Bankuose, ir nori, kad pinigai būtų teisingai, be nuostolių ir greitai pristatyti, — BUTINAI LAI KREIPIASI Į BALTIC STATES BANKĄ, kurs persiunčia Lietuvon pinigus greičiausiai ir teisingiausiai.

KAS NORI PASIDĖTI PINIGUS NUOŠIMČIAMS ir gauti 4 dol. nuo šimto, nuošimčius priskaitant prie sumos kas mėnuo, — LAI SIUNČIA DEPOZITUS Į BALTIC STATES BANKĄ per paštą, Money Orderius arba banko čekiais.

KLAUSKITE DRĄSIAI INFORMACIJŲ — MES GREITAI IR MELIAI ATSAKOME Į LAISKUS.

PARDUODAME LIETUVOS LAISVės PASKOLOS BONUS IR ĮSMAINOME PASKOLOS BONŲ KUPONUS.

BALTIC STATES BANK,

294 Eighth Ave.,

New York, N. Y.

DOVANOS!

TIK PER 22 DIENAS

Kas prisirašys prie Sandaros arba užsiprenumeruos "Sandarą" ir užsimokės iškalno už visus metus \$2.50 nevēliau, kaip iki 22 d. rugpiučio, tai gaus dovanų didelę ir labai puikią knygą "ŽMOGAUS PAREIGOS" vertės \$1.00. Tad pasinaudokite šia puikia proga. Siųskite pinigus sekančiu antrašu:

"SANDARA"

327 E Street,

So. Boston, Mass.

Lietuviai Amerikoje

AMSTERDAM, N. Y.

Pas mus lietuviai gana dirba Lietuvos labui, kad kuo greičiau praeikties lenkams ragus nuauzuoti. Štai L. P. Sajungos 40 skyrius surengė pikniką šių metų, liepos 4 d. žmonių atsilankę pusėtinai kaip pirmą dieną, taip ir antrą. Nedėlios dieną taipgi buvo atsilankę svečiai iš Bostono, gerb. Vatkinas, kuris pasakė trumpą prakalbą, paaiškindamas naudingumą L. P. Sajungos, ir ragino ko daugiausia prisirašyti.

Taipgi mūsų skyrius laikė liepos 31 d. susirinkimą. Po išdavimo raporto paaiškėjo, kad gryo pelno liko 110 dol. ir 25c., iš kurių ir nutarė išsiųsti 100 dol. L. V. izdan per L. P. Sajungos Centrą, o 10 dol. ir 25c. pasilikio skyriaus reikalams. Amsterdam'o L. P. Sajungos 40 skyrius bėgyje pusė metų jau 500 dol. pasiuntė L. V. reikalams. Taigi jei visose kolonijose taip veiktų L. P. Sajungos skyriai, tai būtų labai didelė parama Lietuvai, ir jeigu visi lietuviai prigulėtų prie šios organizacijos, užsimokėdami po 3 dol. metinės mokesies, tai mažiausiai pasidarytų milijonas dolerių ir dar skyriai padarytų kit-tiek, rengdami prakalbas, piknikus Lietuvos labui. Tada Lietuvos valdžia apginkluotų Lietuvos kariuomenę ir taip užduotų Pilsudskui su Želigowskui, kad jie per 2 dienas atsisturtų Varšavoje su savo ta apsigadinusia višta, kuri dabar pakabinta ant Gedimino kalno.

Raštininkas.

BALTIMORE, MD.

Idomios Prakalbos.

“Didžioji sudna diena atėjo. Milijonai dabar gyvenančių žmonių nebemirs; kalbės Biblijos studentas S. Beneckas, liepos 28.” Šitokiu atgalvui buvo paskleisti apgarsinimai. Nažiurint didelių karščių, publikos prisirinko pilna svetainė. P-nas S. Beneckis savo kalbą rėmė ant šventraščio. Pirmiausia pasakė, kad kaip Kristus antru kartu nužengė ant žemės, jau yra 47 metai ir kad jau pildosi Kristaus žodis apie Dievo sudą. Sakė: sudas Dievo prasidėjo su 1914 m. ir baigsis su 1925. Iki 1922½ bus didžiausios revoliucijos, grius visi sostai. Pirmiausia grius sostas popiečiaus (ir pataria, kas papai tiki, kad atsisveikintų). Nuo 1922½ iki 1925 m. bus didžiausia anaracija ant žemės. Tame laike ant žemės nebus jokios valdžios, ir žmonės piasius vieni kitus, ir nuo karių nebus galima niekur pasislypti. Potam užviespataus meilė, ramybė ir dora ant žemės. Atsikeis numreliai, pripildis žemė ir gyvės kaip danguje, niekad nebemirs. Tada bus viena avinyčia ir vienas piemuo — Jėzus Kristus.

Kad geriau įtikrinti klausytojus, pakalbėjo “Tėve mūsų” ir paaiškino, kad Dievo karalystės ant žemės dar nėra, yra tik šėtono karalystė, kuri jau baigia griuti. O Dievo karalystė ateis su 1925 metais. P-nas S. Beneckis savo prakalboje gerokai pakedeno kunigus ir turčius, sakydamas, kad jų ta šėtoniška valdžia jau baigia griuti, ir kad šėtonas per juos stengiasi atkeršinti žmonijai. Neaplenkė nei bolševikų, sakydamas, kad tarpe bolševikų, kurie kas dieną progresuoja Rusijoje ir buvusio caro skirtumas yra tik tame, kad caras prasikaltėlius siųsdavo toli į Siberiją, o bolševikai prasikaltėlius siūndžia aukštai

su pagalba virvės, ir pridurė, kad tik svajonės yra apie bolševikų valdžią pasaulyje. Sakė: kaip jie galės valdyti pasaulį, kad patys save negali susivaldyti? Ir kaip pavyzdį privedė, kad jeigu kur į prakalbas ateina kokia 30 bolševikų, kokis tenai buna riksmas, švilpimas ir kojoms trypimas — o tas ir reiškia, kad jie negali save valditi. Ant galo perspėjo apie neteisings pranašus, kurių jau pradeda atsirasti. Tie pranašai daro stebuklus, gydo žmones rankos uždėjimu.

Ar ne stebėtinai ir iš P. S. Beneckio yra pranašas? Jis pabrėždamas liepė gerai įsitęmyti, kad ištikrųjų taip bus, kaip jis sako.

P. Jaras.

PITTSBURGH, PA.

Komunistai Vydo Revoliuciją.

Seniau buvo surengė pikniką L. D. L. D., tai komunistai nosis grūdosi kits-kitam, kruvini gaudėsi. Dabar buvo liepos 24-tą progresiščių piknikas, ir vėl komunistai pradėjo galvas skaldytis, parke nepabaigė, tai parvažiavo namo plytas paėmė į darbą (turbūt į bombų vietą). Viena iš progresiščių lakstė šaukdama: necivilizuoti, necivilizuoti! Kada prakalbas surengė L. D. L. D. komunistai ir progresistės, tai jų pasamdyti kalbėtojai: Jukelis ir Daubaras tik rėkė nuo pagrindų: duot! iškart visus priešus! Na, tai monikiai ir jieško priešų ir suradę duoda. Reiškia, kalbėtojų sekla niekais nenuėjo, vaisiai jau yra: kad mušt vadai mokina, tai “draugai” ir mušas, tai ko dar rėkt, kad necivilizuoti? Kokią sekla sėjat, tokius ir vaisius piauajat.

Vietinis.

PHILADELPHIA, PA.

Nedrumskite Tyrą Vandenį!

Pastaruoju laiku klerikalų suaukėjusi sielubavo, kad prie savo klaidų visai neprisipažįsta, tik bando jas kitiems primesti, manydami tuo keliu paimt vairą į savo rankas. Toli gražu peraukšti siekiniai!

Štai “Garso” No. 29 ir “Darbininko” pasirodė gana juokingoje formoje pastaba iš mūsų miesto, ir po jaja pasirašo visa eilė stambiausių klerikalų šulų, kaip tai: Jonas Grigaitis, Juozapas Stadalninkas (graborius), A. Užumeckis, K. Dryža, kun. J. Karalius, P. Prancunkas ir St. Bairunas. Pažvelgus į tuos parašus, tikrai manytum, kad čia eilė filozofų, garsiausi katalikų tikėjimą skelbėjai, doros ir vienybės mokytojai. Bet su teisybe toli gražu toji pastaba ne-utinka.

Gana juokingai skamba pasakymas pastaboje, kad Dr. Klimas, vietoje išduot raportą iš Washington, D. C. Susivažiavimo, skaitė jam pasiūstą protokolą. Juk protokolas, tai ir sudaro raportą. Ir jeigu delegatas nori aiškioje formoje ir smulkmeniškai nušviesti dalyką, tai jisai skaito visą protokolą arba kai-kurias stambesnes dalis — kas reiškia raportą.

Toliaus sakoma, kad valdyba kokiu stebuklingu būdu nuvažiavo nuo rinkimo komiteto ištyrimui nesusipratimų ant rinkimo aukų Leit. Harris'o paminklui. Ar-gi reikia dar didesnio iškraipymo faktų?! Juk vienas iš pasirašiusių J. Grigaitis ir padarė tokį įnešimą link Leit. Harris'o, o antrasis ir-gi iš tų pačių jo J. G. įnešimą patvirtino. Kuomet pirmininkas paklausė susirinkimo, ar galima toks įnešimas priimti, kaip

extra, pertraukiant kalbamąjį klausymą, ant to kilo visokių balsų ir už, ir prieš. Tuomet patys įnešėjas J. Grigaitis ištraukė savo įnešimą ir vėl tapo imtasi prie rinkimo komiteto ištyrimui, ar yra apšmeižta laikraščiuose tilpusi istorijoje iš L. L. P. darbuotės. Bet po pastaba pasirašiusiems nepavykus dalyką sumaišyti ir pamačius, jogei tokis komitetas bus išrinktas, pabėgo visi laukan. Tuomet įnešimas patsai per save nuapuola, jeigu įnešėjų skundų, vietoje darodity, kas ir koki tie skundai buvo — pabėgo. Kas lytisi Dr. Stankaus, niekas jokių šmeižtų iš jo atšaukt nereikalavo tame susirinkime. Tik dabar jie, kas-žin iš kur išsvajoti, išdygo?

Paskui vėl toji vieta, kur pasakyta, “kad pati L. L. P. stoties valdyba buvo taja priežasčia, kuri sukėlė tajį triukšmą ir suardė gal ir ant visados draugysčių sąryšį ir bendrą veikimą.” Tai jūsų darbeliai, iškalno suplanuoti, bet jums jie nepavyko, nes tikrąjį Lietuvos darbą ardyti netaip lengvai duodasi. Kur jus girdėjote tokius dalykus, kad L. L. P. stoties valdyba pati savo darbą ardytų?! Kur logiškas šitaip kalbant? Juk pirmininkas šaukė visus prie vienybės — dirbti bendrai Lietuvos darbą, užmiršti partvyškumus. O ką jus atsekėte? Grinių su Dr. Klimu ir vėl išrinkti. Jus negalite. Ir kuomet prieita prie rinkimo bendro komiteto ištirt nesusipratimams, kuriuos jus patys per netaktiškumą pasigaminote, kas visai ten buvo nereikalinga — jus pabėgote. O dabar matote, kaip pagaminti dalykai realybėje paliekti be reikšmės ir paskui reikia savo žodžių išsižadėti, kitiems primesti, kad nors kaip save apvaisinusi. Tai ši savo rusiš moderniška tamsi politika, pagaminta L. L. P. stoties valdybai, kompromituoja jus.

Toliaus pasakymas arba atkartojimas mano žodžių: buk aš sakiau, kad “kunigai net iš sakyklos bažnyčioje per pamokslus atkalbinėja žmones nuo rinkimo L. L. P. Bonų” — ir užtai pasakyt, kad “yra grynas melas,” aš to nė kuomet nesitikėjau iš asmenų po pastaba pasirašiusių ir skaitau apšmeižta. Aš sakiau štai kaip: kun. Kaulakis iš sakyklos pasakė, kad misija bedieviška, niekieno neįgalota, aš jai nepritariu, jeigu kas ir pirkite, tai aš už tuos Bonus neatsakau. Ir tai ne tik aš žinau, bet šimtai žmonių žino. Kad kun. Kaulakis p. Vileišio Misijai nepritare, skaitė ją bedieviška. Bonams taippat nepritare ir niekur už juos neagitavo, bet buvo griežtai priešingas. Tai gyna teisybė, o ne melas, kaip man norima primesti! Aš neapsakomai stebiuosi, kaip pasirašiusieji po pastaba prysakyje su kun. J. Karaliu negali atskirti kunigų nuo kunigo. Juk pasakymas kunigai — reiškia daugaskaita, o aš sakiau ne kunigai, bet kunigas Kaulakis, kas reiškia vienskaita-vienutė. Kam tuomet susirinkime gerb. tylėjote? Juk jus ten buvo keletas tuzinų, ir nė vienas neišdrįsote pasakyti, kad tai melas, tik dabar sumanėte kibti prie manęs. Keista, kad klerikalų vadovai tik po laikui “susipranta”.

Aš galiu drąsiai pasakyti, kad pasirašiusieji po pastaba klerikalai sužinia faktus fabrikuoja ir su teisybe apsilenkė. Nesistebėkite iš kitų ten pasirašiusių, nes jie tik po “švariomis” pastabomis ir tinkanti pasirašyti. Bet kun. J. Karaliui, kuris turi didžiausias pretenzijas prie vadovystės, — doros mokytojai ir apšviestai ypatai, nesiskaityti visai su faktais ir teisybe, tai niekas daugias, kaip drumstumas tyro vandens...

Nekelkite užmirštus dalykus, bet dirbkite tikrąjį darbą, o niekas jums jokių užmetimų nedarys. Pirmutiniai turite paduoti draugišką ranką ir dirbti tikrąjį Lietuvai darbą.

Karaliutė - Grininė.

NORWOOD, MASS.

Navatnas Atsitikimas.

Vienas lietuvis, kuris turbūt nemoka pasirašyti, nusivedė į pašta šeimininko mergaitę, kad pagelbėtų jam ten pasidėti \$800.00. Mergaitė pasirašė, o tas vyras pastatė kryželį. Ir nepoiglam tasai įnamis kažkur išvažiavo, palikdamas čekius šeimininkei. Sugrįžęs įnamis panorėjo išsiimti pinigų iš pašto, bet jau buvo keno kito išimta. Dabar eina tardymas, ir žmonės visai prišneka. Tuli sako, kad tie šeimininkai esą areštuoti, bet man neteko patirti. Jeigu šis atsitikimas būtų teisingas, tai kiek žinau, tai jau antra nelaimė šsitinka. Neperseniai kaž-kaš vienam vyrukiui nušlavė iš jo namų \$900.00, ir nė lapė nesulėjo. Reiktų kaip norints buti atsargesniais su sunkiai sutaupytais pinigais.

Reporteris.

CANTON, MASS.

Šis miestelis mažai kam žinomas. Reikia pasakyti, kad ir aš netikėtai šiek-tiek apie jį sužinojau. Kultūrišku žvilgsniu miestelis yra menkas, bet gamtiškai išrodo gana malonus. Medžių jame daug ir maknotos žolės vietomis būtų net ligi kaklo. Veik per vidurį miestelio tykiaji sruvena upelis. Sakoma, kad esama puikių vietų maudymuisi, o labiausia esą tinkama maudytis moterims su vaikais — turbūt negilus upelis. Ir sakoma, kad tame upelyje per dienas moters su vaikais turšosi lig antys. Pasiekti Canton'ą galima trukiu, automobiliu ar pėsčiam. Laimė, kad dar geležinkelio šonys neišplūtos, o šiaip tai jau miestelis būtų atskirtas nuo pasaulio. Kitados vaikščiojusį gatvėkarių šonys išluptos, kaip kur dar teberioško ir karo liekanos, bet nesijudina iš vietos.

Lietuvių priskaitoma apie 18 šeimynų. Painiojasi kaip koks ir prošepanas. Lietuviai yra svetingi, linksmy ir rupinantys gyvenimu. Kai-kurie ir nuosavus namelius įsisteigė. Pavienių lietuvių turbūt čia mažai yra, visi vis sukibę į poras. Mat, begyvenant prie tokių gamtos žalumynų greitai užėina ukvata porintis. Šiaip jau politiškas ir kultūriškas liet. judėjimas apmiręs. Rodos, kada gyvavo Sandaros kp., bet dabar jau ir tos nėsama, yra tiktai simpatizuojančių. Vienoje vietoje mačiau laikraštį “Sandarą” ir kitose vietoje girdėjau ateinas “Keleivis”, o tai gal tų dviejų laikraščių ir pakanka visiems cantoniečiams. Gal yra dar ir daugiau literatūros, bet manau, kad neperdaugiasia.

Bepords, kaip-kurie pasakoja, kad Canton'o pakraščiuose esama kipsukų: sakoma, kad vieną vyriškį vadžiojo, klaidinėjo ten, kur po plynės, pakoleik gaidžiai užgiedojo, bet aš tam netikiu.

Žilvitis.

RACINE, WIS.

Kunigų Moksle Pasekmės.

Kunigai savo avutes taip nu-puldė dvasioje, kad be abejo užklaustos atsakytų, jog jie nekalti.

Aš imu vietos katalikų lietuvių gyvenimo davinis, kadangi kunigai visur vieną mokslą skelbia, tai nekaita dedasi ir kitose kolonijose, kur tik klerikalizmo dvasia yra įkėlusio koja. Pas mus nėra tos sąvaitės, kad parapijonas šv. Kaz. parapijos nebūtų teisiamas už gaminimą nami-

nėlės arba už šinkavimą ir už didelį vartojimą.

Nėra svarbu, jei atsitinka eiliniai parapijonai, bet ir vadai neatsilieka. Štai buvo lemta liepos 24 d., subatos naktį, saldziai užsnusti šaligatvėje prie 10-tos ir Racine gatvių vietiniam katalikų kromelio vadui. O juomni yra Juozas Kesminas, kurį policmonas radęs dripsantį suareštavo ir pasiuntė šatojon išsi-miegoti iki panedėlio ryto. Teisėjas nubaudė \$20.00 ir kaštus. Dar J. K. manė teisintis prieš teisėją, kad esąs šv. Kazimiero karaliačio parapijonas ir prigulys prie Tautos Fondo, esąs geras citizenas. Teisėjas atsakė trumpai: “tu ir norėdamas negali būti gerv citizen'u.” Tas žmogutis yra atsidaavęs kunigų valiai su dušia ir kunu. Jis renka aukas Tautos Fondui, jis rašo protokolus prieš vietos laisvai manančius veikėjus, kurie dirba Lietuvos labui ir jis eina laiks į laiką išpažinties, atlikinėja visas Rymo katalikiškas pareigas, klauso kunigų žodžių, pildo jų patarimus. Jo nuopoli-mas į girtuosklystės žemiausį laipsnį, tai pasekmės kunigėlių mokslo, nes mes ištikimesnio parapijono neturime per Juozą Kesminą, jį daugumas vietos parapijonų gerbia, jį ir jo darbus remia.

Šį sykį tas jų vadas per riebiai apreiškė savo budą, jį bandė teisinti, šitaip sako: J. Kesminas nei buvo girtas, nei ką, tik bedieviai su šliuptyniais viską prasimanę. Kesminas rinkęs aukas T. Fondui, bevaikšiodamas po stubas pavargęs ir atsisedęs šaligatvėje iš nuovargio sukaltėti rožančiaus dalį, padėkavojant Dievui už gautas aukas ir prašant dar daugiau, kurį policmonas ėjęs tuo sykiu, išgirdęs bumbėjimą, nesupradsdamas melodijos ir, suareštavęs nekaltą žmogų, kuris ir j. T. F. piknike, kaippo rengėjas, negalėjęs iš sarmatos dalyvauti, ir da \$20.00 turėjo užsimokėti. Tai taip aiškina vietiniai parapijonys, bet juk dokumentai viską pergali: vietiniai anglų laikraščiai ir teisme viską ištyrę tikrai padarė nuosprendį ir užrekordavo. Tas teisinimas pasilieka ubagiskais ir jam gali tikėti tik ubagas dvasioje.

Užviespatavus bedarbei, mus vietinės parapijos visas komitetetas neteko darbo. Kad išsisuk iš tos nemalonus padėties, štai ką sugalvojo: pašmaukšt, nuperka visas komitetetas trio saliuoną, na ir “good gšeftas”: jug lietuviui, priklausančiam prie parapijos, daug atsiranda butinų reikalų ir be komiteto negalime atlikti, kad ir nenoromis, bet priverstas varguolis eiti į saliuoną, daryti sutartį: vienas kunigo reikalauja, kitas krikšto, ir eibės tokių reikalų... Salionu durys neužsidaro, business geras parapijos komitetui, o panapijonui, kad ir skriauda, tai suk jį devyni velniai, bile papapijus kom. gerai.

taip lietuvių, priklausančius prie parapijos, išmokina, kad ir nenoromis girtuokliauti ir jų tarpe girtuoklių daugiasia yra. Visa kaltybė tai kunigo: jei kunigas būtų sąžiningas, parapijai nevelintų tokių komitetų laikyti. Iš šalies žiurint graudu darosi, kad taip dideliai naudoja mus tautietį žydiškai-romiško tikėjimo kunigai.

Kunigai skriaudė mus lietuvių per 400 metų ir pasirenge skriausti. Delto jiems lietuvių negaila, kad mes jiems esame svetimi ir nieko gero nuo jų neturime tikėtis sulaukti.

Brolis ir sesute! ar ir toliaus dar duosis save išnaudoti ir garbįsi svetimus dievus? Laikas nuo romiškų prietarų ir svetimų kunigų atsisaityti ant visados. Kol mus tautoje egzistuos Romos ar kiti svetimi tikėjimai,

tol lietuviai nesueis į vienybę. Mums nereikia nė svetimų tikėjimų - Romiškų ar tai žydiškų ar vokiškų, ar kitokių. Mes turime vieną tautišką lietuvių tautos tikėjimą, mes jį išpažinsime, tada broliškai gyvėsime tarpe savęs, išnyks iš mus visi kerštai, nesusipratimai, užviespataus vienybė, sandara.

Perkuninikas.

MONTELLO, MASS.

Lietuvos Laisvės Paskolos Bonų komiteto buvo susirinkimas rugpiučio 2 d.. Svarstė, kokiais budais būtų pasekmingiau pavaryti agitaciją bonų pardavinėjimui ir t. t. Montello stoties komitetas nutarė atsišaukti į visų kolonijų visuomenės veikėjus Bostono apielinėje, kad sušauktų į Bostoną susivažiavimą bendram susitarimui ir pasekmingesniai veikimui kaslink bonų platinimo. Liekasi nutarta pasiųsti vieną ypata į Bostoną pasitarti su Bostono veikėjais, kad nustatius laiką ir vietą ir sudarius tinkamą atsišaukimą per Bostono lietuvių laikraščius ir t. t. Todėl, gerbiameji visuomenės veikėjai, malonėkite visi prisidėti prie bendro susivažiavimo Bostone ir tinkamai atsiliepti per laikraščius.

L. L. P. komiteto raštininkas,

A. Vaitkus.

! Lietuvių Visuomenė.

Amerikos Lietuvių Prekybos ir Pramonės Taryba yra nutarusi darbuotis drauge su specialiu Lietuvių Komitetu surengime Lietuvių skryliaus parodos “America's Making.” Tikslas šios parodos yra perstatyti Amerikos visuomenei išliustruotą istoriją ir statistiką, kuom ir kiek yra prisidėjusios įvairios tautystės Amerikoje prie Amerikos pastatymo ir jos industrialio ir kultūrinio išvystymo. Amerikos visuomenė abelnei labai mažai vertės iki šiol pridavę veikėi ateivų Amerikos ir rolei, kokią jie čia sulosė. Dėlito “America's Making” paroda daro progą visoms tautystėms pasirodyti, kuom jos yra del Amerikos, ką yra čia sutvėrę ir atlikę šiam tikslui, yra rengiamos demonstracijos, pageants, scenos, etc.

Be užgincijimo lietuviai turi tinkamai pasirodyti Amerikos visuomenei, kaip lietuvis gen. Kosčiuka kovojo už Amerikos laisvę, kiek tukstančių lietuvių kovojo - mirė už Ameriką laike paskutinės karės. Kiek ir kokiose šakose pramonės lietuviai darbuojasi, etc.

Kad tokią parodą priruosti, reikia daug darbo ir lėšų, del to, Amerikos Lietuvių Prekybos ir Pramonės Taryba kreipiasi šiuo-mi į lietuvių visuomenę, jos organizacijos ir pavienias ypata prisidėti darbu ir lėšomis.

Labai pageidaujama, kad organizacijos, ypač, padarius at-sakančius nutarimus pasiskubintų su aukomis - pinigais. Aukas malonėkite siųsti:

Lithuanian Chamber of Commerce,

370 Seventh Ave.,
New York City.

Artimesnių detalių reikalaujant, kreipkities tuom pat adresu.

Amerikos Lietuvių Prekybos ir Pramonės Taryba pasitiki paramos nuo mus visuomenės šiam darbe.

Amerikos Lietuvių Prek. ir Pram. Taryba.

(Pasirašo) P. S. Villmontas,
Vice-pirm.

Protokolas.

Amerikos Lietuvių Susivaižiavimo, Washington, D. C., Gegužės 30 ir 31, 1921.
Trecias Posėdis.
(Taša).
(Bus daugiau).

Iš antros pusės nurodyta, kad Lietuva dabar pergyvena skaudžiausią atstatymo periodą, kad dabar yra daromi pirmieji žingsniai valstybės tvėrime, ir kad geriausias lietuvių spėkos yra dabar atkreiptas ir suvartotos šalies apginimo reikalams, ir todėl nestebėtina, kad šen tai ten apsiireikia neigistini ir apgailėtini incidentai, kad vienur, tai kitur į valdvių įsigauna neverti elementai, kurie savo privilegijas ir vietą sunaudoja savo ypatingai naudai, su visuomenės skriauda ir mums, amerikiečiams, apsipratusiems su gerai reguliata senos demokratijos tvarka, širdperša. Vienok tie negerumai ir savivaliavimai neprieina neužtemyti, ką liudija skundai ir ministerių užklausi- mai Steigiamajam Seime. Lietuvos atstovai Seime ir augstieji valdininkai to visko neužgria, ir negerumai — apie kurių buvimą nieks nesiginčija — yra pašalinami taip greit, kaip dabartinės aplinkybės pavelyja. Todel, idant nepkrautų daugiau Lietuvos valdžios išlaukiniais protestais ir patarimais, nutarta šiame reikale jokios rezoliucijos neišnešti pasitenkinant vien užkondavimu delegatų išreikštų minčių.

Adv. Brenza, iš Chicagos ir poras šalyje jo sėdintių delegatų pradeda, laike kalbų, netvarkiai reikalauja, kad Susivaižiavimas būtų uždarytas ir visi važioutume namon. Pirmosėdžio prašymas laikytis tvarkos ir sekti pirmiau priimtą dienotvarkę, mažai gelbėjo, atkartotinas šaukimas uždaryti Susivaižiavimą išaukė nemalonių komplimentų iš kitų delegatų. Mato mas buvo noras pakrikdyti Seimą neišgirdus Skundų Komisijos raportu. Didelios didumos delegatų nusistatymas sugražino vėl tvarką, klausimai buvo vėl tvarkiai rišami ir taip šis posėdis užsidarė 6 v. v. nutarta susirinkti 7 v. v. penktai ir paskutinei Susivaižiavimo sesijai.

Penktas Posėdis.

Posėdį atidarė pirm. Gegužis, visiems delegatams susirinkus. Į posėdį atsilankė kongresmonas Walter M. Chandler, kursai dalyvavo lietuvių delegacijoje prie prezidento ir yra inės rezoliuciją dēlei Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių pripažinimo į Atstovų Rumus. Jis buvo pasveikintas triukšmingu delnų plojimu. Jis pasakojo apie malonius įspūdžius, kuriuos jis paršė, aplankęs Lietuvą ir Baltiją ir prisipažino, kaip mažai jis apie Lietuvą pirmiau teži- nojo, ir kaip mažai abelnei apie tą šalį teži- nojo ir gerai apsišvietę Amerikos gyventojai. Jis neabejoja, kad tas entuziazmas ir nenualsus darbas, kuriuomi Amerikos piliečiai lietuviškos kilmės pasižymi, užtardami savo gimtinę arba bočių kraštą, tas pasi- šventimas, su koku jie darbuo- jasi, išaukia nusistebėjimą ir pagarbą vietinių čionykščių amerikiečių tarpe, ir kad nėra abejonės, kad viso to darbo vai- siais bus Lietuvos nepriklumybės pripažinimas per visų di- džiausią ir seniausią jos seserį — respubliką — Suvienytas Valstijas. To atsiemkimi jis pri- sižadėjo dirbti kiek spėkos pa- velys, ir tame darbe jis žinąs, jog didelis jo draugų burys Kongrese jam padės. Užbaigus kongr. Chandleriui įspūdingą ir malonią prakalbą, Susivaižiavi- mas jam dėkavojo tris syk "va-

lio." Taipgi trys budinką judi- nantis "valio" delegatų buvo duoti už musų šalį, Suv. Valstija- jas, ir trys "valio" už musų gim- tinį kraštą ir bočių žemele, — Lietuvą. Po tam prasidėjo vėl reguliaris Susivaižiavimo darbas. Pakilo klausimas, kaip pava- dinus šį Susivaižiavimą. Nutar- ta jį vadinti: "Amerikos Lie- vių Susivaižiavimas, Washing- ton'e, D. C., Gegužio 30-31, 1921", o angliškai: "American-Lithuanian National Convention, May 30-31, 1921".

Susivaižiavimo sekretorius, adv. Bagočius, prašė Susivaižiavi- mo paklausti keletos pasvei- kinimų, kurių tarpe buvo ir au- kų. Pasveikinimai su aukomis buvo nuo šv. Albino Dr-tės, New Philadelphia, Pa., — \$10.00, ir šv. Kazimiero Kar. Dr- stės, New Phila., Pa. — \$5.00. Pasirodė, kad Susivaižiavimu pa- siųsti kablegramų pasveikini- mai į Kauną ir Brusselį buvo di- doki, todėl sekretoriui adv. Ba- gočiui paprašius, delegatai su- aukojo reikalingą sumą. Iš de- legatų didesnės aukas davė Juo- zas Ambraziejus, Brooklyn, N. Y., \$10.00, ir Adolfas Daniunas, iš Herkimer, N. Y., \$6.00. Kiti sumetė po dolerių — \$42.00. Vi- so aukų susidarė \$73.00. Užmo- kėjus kablegramų lėšas, viso \$61.90, likusius \$11.10 nutarta atiduoti Lietuvos Atstovybei Amerikoje su prašymu perduoti juos Lietuvos šauliams. Tas tuojaus ir padaryta.

Nutarta išnešti padėkos rezoliuciją pp. Levy, Chandler ir King, kurie pagelbėjo lietuviams laike jų lankymosi pas prez. Harding. Rezoliucija skamba sekančiai:

Rezoliucija 5.

Padėkos Rezoliucija pp. Levy, Chandler ir King.

"Resolved, that the note of thanks, which this Convention hereby expresses be conveyed to Judge Aaron J. Levy, Hon. Walter M. Chandler and Hon. Wm. H. King, for having lent their valuable assistance to Lithuania's cause this day, by participating in the audience with President Harding."

Priimta rezoliucija, užgiran- ti Lietuvos Respublikos tole- rantiškumą linkui Lietuvoje gy- venančių tautinių mažumų. Rezoliucijos skamba sekančiai:

Rezoliucija 6.

Rezoliucija, Užgianti Lietuvos Tolerantiškumą.

"It is resolved that the tole- rand and just policy which the Republic of Lithuania has adopted toward the minority nationals, especially its citizens of the Jewish faith, is hereby approv- ed. It is a policy that the na- tions of the world might well follow and one of which we are justly proud."

Visapusiškai apsvarsčius, Su- sivaižiavimas randa neatbutinai reikalingu įsteigimą Suv. Val- stijų Konsulato arba Konsula- rės agentūros Lietuvoje ir tam tikslui išnešė sekančią rezoliu- ciją:

Rezoliucija 7.

Rezoliucijos Dēlei Suvienu- tų Valstijų Konsulato Lietuvoj.

"Whereas, there is at present no Consul or Consular Agent, representing the United States in Lithuania, and the Consul at Riga, Latvia, who occasionally performs consular duties in Lithuania and for Lithuanian citizens, is so burdened with his duties at Riga, as to make it al- most impossible for him to give attention to business in Lithua- nia, and

Whereas, the need of an American Consul to reside con- tinually in Lithuania and there perform the offices relating to travel, adjustments of commer- cial relations, settlement of es- tates, etc., is seriously felt, and (Bus Daugiau).

KNYGŲ KATALOGAS.

"Sandaros knygyne dabar gau- namos šios knygos:

"Lietuvos Kariuomenė"

Parašė Karininkas Ladislovas Na- kevičius, artilerijos vyresnysis Leite- nantas.

Telpa pilnas aprašymas tverimosi Lietuvos kariuomenės, Lietuvos ka- riuomenės forma, virš 60 gražių, įvai- rių fotografijų, porą žemlapių ir ke- letas kariškių dainų su gaidomis.

Šita pirmą tos rusiškos knyga lie- tuvių kalboje, turi rastiškos kožo jauuo- lo skaitoma ir gerbiama. Kaina po- pieros viršais — \$2.00. Ta pati gra- žiausia audimo viršais \$3.00.

GERB. M. PETRAUSKO.

Visi vėliausi muzikališki veikalai, dabar yra gaunami "Sandaros" kny- gyne.

2. Lietuvos Dainos, III. sąsiuvinis.

Mišriems balsams (kvarte- tams arba chorams). Antra laida.

Telpa 6 įvairios dainos. Kaina 25c.

4. Girių Karalius. Vieno veiksmo fantastiška opera. Lietuvių ir Anglų kalbose.

78 pusl. \$3.00.

5. Eglė — "Žalčių Karalienė". Žalčio ir Gulbės — dievačio duetas.

Lietuvių ir Anglų kalbose. Kai- gočiui paprašius, delegatai su- aukojo reikalingą sumą. Iš de- legatų didesnės aukas davė Juo- zas Ambraziejus, Brooklyn, N. Y., \$10.00, ir Adolfas Daniunas, iš Herkimer, N. Y., \$6.00. Kiti sumetė po dolerių — \$42.00. Vi- so aukų susidarė \$73.00. Užmo- kėjus kablegramų lėšas, viso \$61.90, likusius \$11.10 nutarta atiduoti Lietuvos Atstovybei Amerikoje su prašymu perduoti juos Lietuvos šauliams. Tas tuojaus ir padaryta.

6. Birutė — "Dievačio dievuliai".

Birutės aria, sopranui. Lietuvių ir Anglų kalbose. Kaina 30c.

7. Aras. Kvartetas: Sopranui, Al- tui, Tenorui ir Bassui.

..... 35c.

9. Kanklės. Dvylika leidinių, tre- čių — 1919 metų. Kaina \$1.50.

10. Kregždėlė. Žodžiai V. Kapsos.

Duetas Lietuvių ir Anglų kalbo- se. Kaina 30c.

11. Vestuvės. — "Papuskie Vėjiai".

Jaunosios Aria, Sopranui arba Mezo — Sopranui. Lietuvių ir An- glų kalbose. Kaina 35c.

12. Mažas Muzikos Žodynėlis. Tan- kiausiai vartojamų žodžių paaiš- kinimai Anglų ir Lietuvių kalbo- se. 32 pusl. Kaina 25c.

13. Aušrinės Kelias. Čia telpa gra- žių eilių ir šiaip pasisakymų. Verta paskaityti kožnam mylin- čiam klasiškus r a š t u s .

Pusl. 79 50c.

14. Anderson Pasakos. Čia telpa 11 gražių pasakiečių su paveikliais papuoštų. Lietuvių kalbon išgul- dę P. Nerys. Pusl. 82 25c.

16. Aukso Veršis. Vieno veiksmo komedija. Vertė Scenos mylėto- jas. Pusl. 35 15c.

17. A. L. T. Sandaros Principai ir Programos. Parašė Albinas Rim- ka. Pusl. 32 10c.

18. Eilės — Dainos. Parašė Juozas Rainis. Gražios eilės del deklia- mavimo. Pusl. 32 20c.

19. Gyvenimo Verpete. Drama pen- kių veiksmų. Parašė Bl. Kadagu- tis. Pusl. 77 45c.

20. Gėrnikas — Pašakarnis, pasako- jimas ir "Bėgėdis Jonas", vaizdelis.

Parašė Karolis Vairas. Pusl. 42 25c.

21. Francijos Revoliucija. Parašė M. Avietėnaitė. Trumpa aiški is- torija Francijos revoliucijos. Su paveikliais. Pusl. 75 40c.

22. Kaip gyvena: Latvija, Anglai, Suomalai. Parašė M. Šalčius. Pusl. 65 20c.

23. Kas iš kur pareina. Trumpi pa- sakojimai apie kasdieninius žmo- nių vartojamus d a i k t u s .

Pusl. 62 20c.

24. Doktoras Kišeniūje. Aiškų pa- mokinimai kaip užlaikyti sveika- tą ir kaip nuo ligų apsiginti. Su- taisė M. Paltanavičia. Kietis au- dimo viršeliais. Pusl. 167 75c.

25. Ką daryti, kad sveiki butume ir ilgai gyventume. Pusl. 32 10c.

26. Kaip Japonai gyvena dabar. Pa- rašė Dėdė. Pusl. 48 10c.

27. Liudvikas Pasteris. Žmonijos ge- radarys ir Jurgis Stefesonas. Ge- ležinkeliai. Parašė M. Šalčius. Su paveikliais. Pusl. 48 20c.

28. Lietuvių - Latvių Respublika ir Šiaurės tautų sąjunga. Rinki- nys straipsnių ir paskaitų pa- rašytų Dr. Jono Šliupos. Išleista Stockholme 1918 m. Pusl. 162 Kaina \$1.00

29. Lietuvos Laisvė. Trumpa perž- valga Lietuvių tautos politikos. Parašė doktoras Jonas Šliupas. Pusl. 47 10c.

32. Lietuvos Gaspadinė. Arba pamo- kinimas kaip valgius gaminti. Pa- rašė Žmona. Pusl. 80 30c.

33. Mulkinė ir Mulkytojai. Dviejų veiksmų komedija iš Amerikos Lietuvių gyvenimo. Parašė Kny- burys. Pusl. 35 10c.

34. Jaunuomenės švietimas kitur ir pas mus. Pusl. 28 10c.

35. Naujas Budas Išmokyti Rašyti. Sutašė P. Mikolainis. Pusl. 30 10c.

36. Pasnikai Lietuvoje. Parašė K. Stiklius. Kaina 05c.

38. Pažvelgus Atgal. Socialogiškas Romanas Edwardo Bellamy. Ver- tė Pranas Siulėlis. Rašėjas įsi- vaizdina kas bus 2000 m. sukakus, kaip viskas kitaip - automatiš- kai veiks ir tt. Pusl. 356. Kai- na tikrai \$1.00

39. Politikoji Ekonomija. Kas ji yra ir ko mokina. Sutašė V. K. Račkuskas. Pusl. 84 25c.

40. Pražuvo. Vaizdelis iš gyvenimo. Parašė Karolis Vairas. Kaina 10c.

41. Rojus ir Pažanga. Senovės pa- sakojimai apie rojus amžius ir rojus šalis. Vertė V. K. R. Pusl. 112 35c.

42. Sienapūtė. Vieno akto operos Libretto. Žodžiai K. Jasiukačio, muzika Miko Petrausko. Pusl. 24 10c.

43. Trachoma arba sergėkitė akis. Prie šviesos ir kiti naudingi strai- psniai. Pusl. 100 15c.

44. Visas Svetas. Žemė, kalnai, van- duo, upės, žmonės, miestai, statis- tiškos žinios. Sutašė P. Mikolai- nis. Pusl. 156 20c.

45. Žodynėlis, Angliškai - Lietuviš- kas. Sutašė kun. P. Saurusaitis. Pusl. 199 35c.

Užsisakant knygas, kartu reikia ir pinigų prisiųsti sekančiu adresu:

"SANDARA", Book Dept.,

327 E St., Boston 27, Mass.

Dr. Ignolas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvius Doktoras ir Chirurgas.

Valandos: Nuo 9 iki 11 A. M.

" 1 " 3 P. M.

" 7 " 8 P. M.

Nedeliomis " 10 " 3 P. M.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki

3 val. po pietų nuo 7 iki 6

val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St.,

So. Boston, Mass.

Telephone South Boston 502

Išgaminuojam akis

ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O.D.

Akių Specialistas.

399a Broadway,

Tarpe E ir F gatvių, South Boston.

Pranešimas

Pranešame, kad Darbo žmo- nių Knygyno katalogai 1920 me- tų jau išsibaigė, gi 1921 dar ne- gatavi, todėl kurie negavote teiksintės atleisti. Dabar Dar- bo žmonių knygyne SANDELIS išaugo į taip didelį, kad ta vie- ta, kurioje dabar yra pasidarė per ankšta, prisiėmia jieskoti di- desnės vietos, kurioje būtų gali- ma netik, kad visas Europoje ir Amerikoje išleistas lietuviškas knygas sutalpinti, o ir svetim- tautiškų kad nemažai tilptų, tad del tos priežasties reikalinga taipat didelio katalogo, koki- o dar lietuviški knygynei niekuo- met neturėjo. Parupinimui to, reikia daug pinigų. Taipgi del stokes pinigų ir dēlei dar nežino- mos vietos gali būti, kad ims laiko apie keli mėnesiai, kol vis- kas bus gatava ir todėl, brangūs Darbo žmonių Knygyno rėmē- jai, turėdami progos pasinauo- kiti per draugus, kurie gali ypa- tiškai atvažiuoti, arba patys at- važiuokite, mes užtikriname, kad čia gausite knygų, kokių ki- tuose knygynuose negaunate, jau dabar turime galybę tik-ką iš spaudos ir jau atgabenta iš Lietuvos knygų, taipgi laikraš- čiai: "Lietuvos Ukininkas" 10c., "Socialdemokratas" 5c., "Sie- tynas" 30c., "Aušrinė" 30c., "Trimitas" 20c. "Mokykla ir Gyvenimas" 50c. Siųskite užsa- kymus ir kartu pinigų šiūomi adresu:

J. B. AGLINSKAS,

3238 S. Halsted St., Chicago, Ill.

SANDARIEČIAI PLATINKITE

"SANDAROJE."

SAVO ORGANĄ

Paskutiniomis dienomis gavo- me iš Klaipėdos Lietuvos žem- lapių, kurios parduodame po \$1.25. Tad, kurie norite, pasi- skubinkite, nes jau baigiame sy- kiu su užsakymu siųskite ir pinig- us "Sandaros" adresu.

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Galima susikalbėti ir lietuviškai

Ofiso valandos:

Rytai iki 9 val.

Po pietų 1 iki 8

Vakara 6 iki 9.

536 Broadway, So. Boston.

Dr. Tessmer

DENTISTAS

306 Main St., Worcester, Mass.

viršui "Iver Johnson" kautuvės

Patyręs dentistas, prieina- mos kainos. Atdara subatoms po pietų. Nedeliomis pagal sutartį. Telephonas Park 3310

Lengva Kepti švarioje ir

vesioje virtuveje

Neprišildai visos virtuvės, kaip kepi NEW

PERFECTION Kerosinos Kepimo Pečiūje. Sutei- kia šilumą kada tik reikia. TU TVARKYK JI.

Deito lengvai galima padaryti minkštus keikus

aprudintus pajus, skanūs krekus. Nereikia pasi- lenkti, išimti iš pečiaus, bet čia tai augštai, vidus

pečiaus galima greitai pasiekti ir lengvai.

Nereikia nei malkų, nei anglių, nei pelenų va- lyti.

NEW PERFECTION Vandens Šildomas Pe- čius, suteikia karštą vandenį ir labai trumpą laiką

ir už mažą kainą.

NEW PERFECTION padarytas su 2, 3, ir 4 deg- tuvais. Parduodamas Visur.

For best results use

Socony Kerosene

NEW PERFECTION

Oil Cook Stoves and Water Heaters

STANDARD OIL CO. OF NEW YORK

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemint kainom, tai visada

eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Eu- ropiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai:

nuo galvos skaudėjimo, nuo užsėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėji- mo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir vi- sokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir ge- riausius patarimus suteikiame, nuo patukimo del vyrų ir moterų.

Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigų ir sveikatą.

Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai.

Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

H. CABITT,

100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

"LIETUVOS UKININKAS"

Šią sąvaite "Sandaros" Adminstracija gavo pluoštą laik- raščių iš Kauno, kaip va:

"LIETUVOS UKININKO" vėliausius numerius.

Šiuose numeriuose randasi labai daug svarbių žinių,

kaip apie Steigiamąjį Seimą, taip ir apie visą Lietuvos pa- dėtį. Patartina kiekvienam sandariečiui įsigyti šiuos nu- merius. Parsiduoda po 10c. vienas, kas padengia pašto lėšas. Taigi patartina sandariečiams užsirašyti "Lietu- vos Ukininką", metams tik \$2.00, pinigų galite siųsti se- kančių antrašu:

"SANDARA,"

327 E Street, So. Boston, Mass.

Laiškai Lietuvon

Kam rašyti laiškus Lietuvon ant prasto popie- ro, kadangi "Sandaros" Adminstracijoje galima

gauti puikių laiškam popierių su gražiomis kviet- komis ir puikiausiomis eilėmis, kurias dabar at- spausdinome. Kaip va:

LINKIU JUMI LAISVOS LIETUVOS; Į TE TYNĘ; MUSŲ VILNIUS; PASVEIKINIMAS (Lietuva Tėvynė Musų); ATMINIMAS LIETU- VOS; SKUBĖKI LAISKELI; PAS GIMINES; PAS TEVUS; PAS BROLI.

Visi laiškai su naujausiomis eilėmis parsiduo- da po 5c., 12 už 50c. Daug imant duodame nuošimtį.

"SANDARA,"

32

Vietos žinios.

APIE PADETĮ LIETUVOJE.

Šią savaitę "Sandaros" Administracijon atsilankė p. Don Levine (žydai), kuris yra užbaigęs Bostono komercijos mokyklą ir biznio reikais buvo išvažiavęs Lietuvon. Lietuvoje buvo 7 mėnesius, sugrįžo Amerikon birželio 17 d., š. m. ir dabar gyvena Chelsea, Mass. Čia iš eilės paduosiu visus klausimus, koike jam buvo paduoti, ir kaip jis į juos atsakė:

Kokią jus nuomonę turite apie Lietuvą, abelna žvelgiant į visą jos padėtį: ar galima įsivaizdinti, jog tai yra laisva, savistavi valstybė?

"Apie savistovybę nėra reikalo kalbėti, nes kiekvienam aišku, jog savistoviai gyvena. Kaslink laisvės, tai ir laisvės yra užtektinai, nes žvelgiant į naujai atsistatčius Pabaltiko valstybes, arba kad ir į kitas nuo seniaus gyvuojančias mažas Europos valstybes, tai atirasime, kad Lietuvoje daugiausia laisvės yra, negu kitur."

Gera, jeigu tamstos sakote, kad Lietuvoje yra laisvas gyvenimas, tai kodel kai kurie net mūsų pačių laikraščiai skelbia, kad Lietuvoje "buožių" valdžia šaudo nekaltus darbininkus?

"Kaslink sušaudymų, tai dabartinio karės laiku pasitaiko, bet atsižvelgiant į sušaudytojų darbus, tai su jais nekaita pasielgti ir kitose valstybėse. O kaslink laikraščiuose skelbimo, tai tie laikraščiai gali savyje turėti kokius neišskius nusistatymus. Iš baudžiamų tarpo daugiausiai buna bolševikai, nes jų labai neapkenčia Lietuvos gyventojai. Daugiausia buna taip: kada sugaudo daug bolševikų, (neatsižvelgiant, kas jie būtų: rusai ar lietuviai) varančių propagandą Lietuvoje, tai tuo juos deportuoja į Rusiją, nes jeigu jie myli bolševikišką gyvenimą, tai tegul sau gyvena Rusijoje. Gi jeigu kurie prižada daugiau neiti prieš valdžios įstatymus, tai tuos palieka, o paskui jeigu vėl juos pagauna, tai atiduoda karės teismui. Gi pats bolševikų atstovas Kaune važinėja geriausiu automobilium, kaipo didžiausias buržuus."

Kaip Lietuvos liaudis atsineša link dabartinės valdžios?

Čia p. D. Levine atsako sekančiai: "Visi Lietuvos gyventojai remia valdžią visomis išgalėmis. Daugiausiai visų gerbiamas yra Dr. Purickis, nes jis griežtai yra nusistatęs prieš dvarininkus ir karštai gina bežemių reikalus. Tokiu būdu daug kartų labai susikerta su savos frakcijos žmonėmis žemės reformų klausime. Gi link gen. Žukausko ir buvusio preze. Smetonos tai prasta žmonių opinija."

Kaip manote, ar galės Lietuva išsilaikyti?

"Jokios abejonės negali būti. Nes jeigu Latvija ir Lenkija galės išsilaikyti, tai kodėl abejoti apie Lietuvą? Lietuvos valiutas aukščiausiai stovi. Jeigu lietuvių, važiuodamas į Latviją ar Lenkiją, nusiveža 100 markių, tai jis tose šalyse jaučiasi turtuolis. Priegtam visos šalies gyventojų yra griežtas nusistatymas: mirti arba Lietuvą su Vilnium turi būti laisva! Lietuvos kariuomenė yra smarki ir narsiai kovoja."

Taipgi p. Levine paaišina, kad Lietuvos mokyklos gerai sutvarkytos, ir tas parodo, kad Lietuvos yra šviesi ateitis. Mokyklose daugiausiai yra mokinama Anglų ir Vokiečių kalbos, o su lenkų kalba tai jau nepasirodys. Taipgi daugiau apie viską papasakojo. Iš jo visos kalbos padarius išvedimą, pasirodo, kad Lietuvą kasdien smarkiai žengia į šviesią ateitį pasaulinėje tautų šeimynoje.

RATELIEČIŲ IŠVAŽIAVIMAS.

Rugpjūčio 7 d. Jaunimo Rateles surengė linksmy išvažiavimą, kuriame dalyvavo kaip rateliečiai, taip ir daug svečių vietinių ir iš apilinkės miestelių. Susirinkęs skaitlingas būrelis, apie 11-tą val. ryte, laiveliu išplauš pasivažinėti ant jurių. Kelias valandas pasivažinėjęs, vėliau apsistojo Back River ir ten tarp žaliuojančių medžių visi draugiškai būrelį linksminosi, žaidė, šnekučiavo ir vaišinos valgiais ir gėrimais, kuriuos iš namų buvo atsivežę. Pas visus upas buvo konogeriausias ir galima sakyti, kad kiekvienas išsinešė puikius įspūdžius ant ilgos atminties. Gi apie 6-tą val., vandeniui pradėjus nupulti, laivelis ilgiau negalėjo stovėti toje puikioje pakrantėje, partai-gi visas jaunimas turėjo atsiseikinti su žaliu gojeliu ir vėl irtis į gilesnį vandenyną, kad laivelis nepasiliktų ant sausumos. Susirinkus laivelin visų veidai buvo linksmy ir visi juokaudami kalbėjosi apie praleistus įspūdžius. Apie 8-tą val. sugrįžus Bostono pakrantės būreliais visi išsiskirstė, kas sau namo. Žodžiu sakant, išvažiavimas pavyko labai puikiai. P—kas.

MOKYKLOS REIKALU.

Kaip jau žinoma, Simano Daukanto Mokykla yra atidarius kursų lietuvių vaikams, kuriuos "Keleivio" ir "Sandaros" redaktoriai mokina lietuvių kalbos ir rašybos. Reikia pasakyti, kad iki šiam laikui vaikai jau nemažą progresą padarė. Tie, kurie jokio supratimo neturėjo apie lietuvių kalbą, dabar jau paskaito, tie-gi, kurie jau šiek tiek žinojo lietuvių kalbą netik skaito, bet ir parašyti gali. Bet, ant nelaimės, Mokyklos išdas jau baigiasi, ir jeigu parama iš niekur neateis, tai Mokyklą prisieis uždaryti kokiomis dviem savaitėmis ankščiau. Todėl mes prašome, netik So. Bostono, bet ir apilinkės gerų draugijų ir prakilnių, pasiturinčių tėvynainių, kad mums ateitų į pagelbą palaikyti mokyklą iki galo. Tuomi pasitarnausite Tėvynei Lietuvai. Kiekvienam mąstantiam ir Tėvynę mylinčiam lietuviui aišku, kad čia augusi lietuvių jaunuošenė be pažinimo lietuvių kalbos ir istorijos, ir jos vertės supratimo, Lietuvos pamylėti negalės, ir Lietuvai ji bus amžinai pražuvus. Taigi lauksime geradarių, kurie mums padės palaikyti tą lietuviškos dvasios įkvėpimo vietą. Pilna atskaita ir kiekvieno aukotojo vardai bus patalpinti laikraščiuose. Pinigai galima siųsti išperkant čekį pirmininko, J. Zardecko ar išdininko, Stasio Norikuno vardu, raštininko antrašu: Bronius Kontrim, 361 Broadway, So. Boston, Mass.

S. D. L. M. Valdyba.

S. DAUKANTO MOKYKLA.

Lietuvos Balso Draugijos laikytame pereinam susirinkime atsilankė Simano Daukanto Mokyklos delegatai su laišku. Vienbalsiai priėmė laišką ir delegatui davė balsą paaiškinti apie mokyklą. Ir didžiama nutarė prisidėti prie mokyklos pinigais ir išrinko tris atstovus. Žinoma yra mūsų veikėjų So. Bostono, kurie visiems jau gerai žinomi, kurie tik myli griauti, kas tik yra gera visuomenei ir Balso Draugijoje iškiša jie nosis. Sako: kas gal būti priešingas mokyklai aš nemanau. Bet tuo pačiu laiku nurodo, kad mokyklai nereikalinga parama, buk ji turinti 300 dolerių kasoje, tegul tik nemoka riebių algas ir bus pinigų gana. Mat Balso Draugijos didžiama supranto tų niekšų nuomones, ką jie pučia.

B. Kontrimas.

PADEKA.

Labdarystės draugijai ir visiems Lietuvos sumams, mes, našlaičiai, paskendusieji ašarose, širdingai ačiujami tautos jautriai širdelei, kuri mus suramino mažyčius tautos nuliudime.

Dėkavojame Sandaros organizacijos inteligentams už jų malonybę, kurie gina našlaičių jaunus lietuviškas ašaras, nulenkiama galvas prieš visus kalbėtojus, kurie kalbėjo liepos 22 ir aukėjo meilės žodelius labai Lietuvos, kuri yra mūsų motina.

Leonas Sindaras našlaičių tėvas be darbo budamas, maitina Lietuv. sunus lietuviškomis ašaromis, kaip baltandis beskriesdamas prašo savo viengėnčių brolių lietuvių neduoti numirti mažiems vaikeliams, be motinos širdies.

Pasirašo) Leonas K. Sindaras.

VIESNIA.

Šią savaitę "Sandaros" Redakciją ir Adm. atlanke p-lė Salomėja Staniuliūtė "Birutės" choro raštininkė, iš Chicago, Ill. Ji atvažiavo į Bostoną su tuo ypatingu tikslu, kad gauti nuo gerb. kompozitoriaus Miko Petrusko vaikų operetės "Tarnaitė Pamokė" gaidas ir tekstą ir drauge pasimokinti šokių, kurie įeina į minėtąjį veikalą. Sugrįžus Chicago ji prirengs vaikų pastatymui operetės scenoje.

PRANESIMAS.

Kurie norite gauti paveikslus buvusio sandariečių pikniko, Framingham, Mass. malonėkite kreiptis į "Sandaros" Administraciją, nes paveikslai jau yra gatavi ir parsiduoda po \$1.00.

SUSIRINKIMAI.

Susirinkimas A. L. T. Sandaros 7 kp. bus rugpjūčio 17 d. seredoje, 7:30 val. vakare, savam kambaryje, 327 E St. Malonėkite visi buti, nes yra daug svarbių reikalų aptarimui.

Rašt. A. G. Rasimavičius.

NEWTON UPPER FALLS. MASS.

Susirinkimas.

Susirinkimas A. L. T. Sandaros 22 kp., Newton Upper Falls, Mass., įvyks rugpjūčio 17 d., 7:30 val. vakare, prie Oak St. kambaryje, kurį visi žinot. Todėl, gerbiame, kurie gerbiame, nariai ir narės, malonėkite atvykti į viršminėtą susirinkimą, nes turime daug svarbių dalykų aptarti. Pirm. S. J. Račkauskas.

UNION CITY IR NAUGATUCK, CONN.

Susirinkimas A. L. T. Sandaros 57 kp. bus nedėlioje, rugpjūčio 14 d., 2 valandą po pietų, Lietuviškoje svetainėje, Linden Parke, Union City, Conn. Taigi, gerbiame, kurie gerbiame, nariai ir narės, malonėkite atvykti į viršminėtą susirinkimą, nes bus daug kas naujo: išgirsite apie pereitą pikniką ir apie tolimesnį veikimą šią vasarą, ir dar turim nepamiršti atsivesti po vieną naują narį arba narę. Matote iš kitų miestų (kaip Worcester, Mass.) kas savaitę matyti naujų narių. Taigi ir mes stokime į eiles, platinkime savo kuopą, nebūkim paskutiniai.

Katrie užsilikę su mokestimis, malonėkite ateiti į šį susirinkimą ir užsiregistruoti, o jei ne, tai bus nuo šio laiko sulaukymas organizacijos. Bukite malonūs visi nepraleiskite šio susirinkimo. 57kuopos raštininkas, F. Vilkas.

LENKŲ PONAI NORI LIETUVIŲ ŽEME SAVO CHLOPUS APDOVANOTI. NESULAUKIMAS JŲ! PIRKIME BONUS!

PASKOLOS REIKALU.

BONŲ VAJUS JAU ATUŽIA.

Pennsylvania sukuto pirmoji.

Mūsų broliai angliakasiai maloniai nusteino visą mūsų išeiviją, pirmieji sukrusdami del Lietuvos Paskolos vajuos. Dar kai-kas pasakydavo, kad mainierius esą sunku įjudinti į darbą. O čia pasirodė, kad nei judinimo nereikėjo: tik išgirdo, ir tuoj visi kaip muras — į darbą. Atėjo žinių iš Scrantono, Forest City, Minersville, Frackville, Girardville, Shanandoah, Mahanoy City, Mt. Carmel, New Philadelphia, Tamaqua, kad jau eilės darbininkų rikiuojamos ir pradeda darbą. Schuylkill'o pavieto lietuviai rugpjūčio 15 d. ties Mahanoy Junction daro milžinišką išvažiavimą, kur laukiam žymių svečių ir tikimės nuveikti didelį darbą. Laukiama žinių ir iš kitų Pensilvanijos vietų.

Bet kruta ir kitų valstijų kolonijon. Štai gauname žinių iš Worcester, Mass., Thompsonville, Conn., Hartford, Conn., Amsterdam, N. Y., kad jos dar šį mėnesį rengia masinius mitingus bonų pardinėjimo reikams. Tad laikas jau sukrusti ir visoms kitoms kolonijoms į bendrą tautos darbą. Nereikia laukti vasaros pabaigos. Tuojau reikia rinkties stočių komitetus, daryti veikimo planus savo kolonijose ir neatidėliojant pradėti darbą, apie ką tuojau prašome pranešti Misiškai. Pranešimą gavę tuojau išsiųsime tai stočiai įvairios literatūros: atsišaukimą, plakatų, korčiukų, knygučių ir k. d.

Nenusiminkite del laikų blogumo. Laikai eina gryn, tik mes neikime blogyn. Kas jau turi bonų, lai perka nors pusę tiek, kiek turi; kas dar nepirko, lai dabar perka nors išmokėjimui.

Numirėlių neliečiame. Gyvieji atsiliepkite. Miegantieji pabuskite.

Visi į darbą! Už mūsų Vilnių! Už laisvą, nepriklausomą Lietuvą!

Laisvės Paskolos Skyrius.

IŠ ŽYDŲ REIKALŲ MINISTERIJOS.

(Seka nuo 1 pusl.).

teisų įvedimą visose valstybėse, kurios jai priklauso. Toks pareiškimas padarytų įtakos, nes jis būtų lyg įžadus.

Kaip tik todėl to nedaro ir mus trečius metus maitina žodžiais ir žodžiais."

PROF. EINŠTEINAS APIE PALESTINĄ.

Š. m. birželio 27 d. didesnės Vokiečių žydų organizavo Berline didžiausią manifestaciją paskirtą Palestina. Vyriausiu kalbėtoju buvo didžiausias mūsų laikų mokslo vyras relativizmo teorijos išrėdėjas, prof. Albertas Einšteinas, kuris buvo didžiausiu upo pakelimu sutiktas pilnos žmonių salės.

Prof. Einšteinas tik nesenai sugrįžo iš Amerikos, kur jis važiavo su Pasaulinės Sionistų Organizacijos Pirmininku prof. Veicmanu sudaryti reikalingų lėšų Palestinos atstatymui, o ypač Hebrajų universito įkurimui Jeruzalėje. Savo kalboje jis smulkiai apsistojo del didelės reikšmės, kurios žydų tautinis centras Palestinoje turės visai žydų tautai ir pabrėžė žydų universito atydarimo svarbumą.

Anglis Pabrangs

Pirkite anglis dabar, nes į trumpą laiką bus daug brangesnis, o vėliau gal bus visai sunku gauti. Mus anglis yra geriausias ir pigiausias, todėl pirkitė iš LITHUANIAN AGENCY, 361 Broadway, S. Boston, Mass. Tel. So. Boston 605.

FARMOS

77 akrų žemės, 7 karvės, 1 arklys, 19 kiaulių, 100 vištų, 8 kambarių staba, kūtės, vištinkai, visoki įrankiai, pakinktai ir vežimai; 45 fruktavų medžių, daugybė miško ir geros pievos ir apie 40 akerių dirbamos žemės, Tewksbury, Mass., tik 18 mylių iš Boston'o. Prekė su visais užsėtais laukais, daržovėmis ir kas tik yra ant farmos tik 7000 dolerių ir \$2500. imokėti. Klauskite apie tai pas A. IVASKEVICIŲ.

101 akerių žemės, 20 karvių, 1 jautis, kelios telyčios, 3 arkliai, 16 kiaulių, 80 vištų, 150 viščiukų, visi laukai užsėti su bulvėmis, kornais, binais, 310 fruktavų medžių, 11 kambarių staba, didelė kūtė, salio (silo) del krūnų, pastogė del padelių vežimų ir mašinų, vištynės. Visi būdinkai geriausiam padėjime ir išrodo kaip lietuviškas dvaras. Mašinos del malų ir kornų piovimo, vežimai plūgai, drapakai, geležinis indžinas del pumpavimo vandenio į stubą ir į kute. Žemė prie State Road. Apie 70 akerių dirbamos, 15 akerių didelio miško ir 16 akerių ganiklos. Visa žemė be akmenų prie molo ir juodžemio. Būzn daro daugiausia iš pieno ir obuolių. Vieta yra labai linksma ir tiktai 44 mylios iš Boston'o. Trys metal atgal mes turėjom pirkėją, kuris sulino už tą ūkį \$13,000., bet savininkas nenorėjo parduoti. Dabar ant greito pardavimo yra prekė numušta iki 10,500. dolerių. Klauskite apie tai pas: (32).

LITHUANIAN AGENCY

A. IVASKEVICIUS, SO. BOSTON
361 BROADWAY, " " 1337.
Telefonai So. Boston 605

NOTARAS

(Rejentas)

JONAS D. SEKYS,

101 Oak St., Lawrence, Mass.

Koki tik legališki popieriai ar dokumentai reikia padaryti ar užtvirtinti, tai čia tas viskas diroma su geriausiu rupestingu mu ir už prieinamą kainą, kaip tai: visoki liudymai, daviernatsys, pirkimo bylos, vekseliai, pasai ir t. t.

TEISINGIAUSIA REAL ESTATE AGENTURA.

Norinti pirkti arba parduoti namą, visuomet kreipkitės pas mus, o mes suteiksime greitą ir teisingą patarnavimą.

LITHUANIAN HOME BUILDERS CO., INC.,
And Real Estate

366 W. Broadway, Room 1
So. Boston, Mass. Tel. 1878-J.

Strand Lunch

Puikiausia Lietuviška VALGYKLA So. Bostone. Švariai viskas užlaikoma. Valgiai visados švieži ir skaniai pagaminti.

Taigi ateik, o persitikrinsi.

K. BLINSTRUBAS, Prop.

304 W. Broadway,

So. Boston, Mass.

Už Dviejų Savaičių.

Ilgai lauktos "KANKLĖS" vėl pradeda kankliuoti. Šį metų komp. MIKAS PETRAUSKAS leidžia netik šiu metų "kankles", bet ir visų keturių praeitų metų bus naujai peržiūrėtos ir viena knyga-sąsiuvinis išleista. Dabar jų kaina 3 dol., o kaip tik apleis spaudą (už apie dviejų savaitių) bus "Kanklių" kaina 6 dol. "Sandara" priima prenumeratą. Siųsk tuojau TRIS dol. šio antrašu:

"SANDARA,"

327 E Street,

So. Boston, Mass.

ATLAS CLOTHING CORPORATION

Didžiausia ir garsiausia išdirbystė visokios rūšies rūbų Naujojo Anglijos. Mūsų išdirbimas yra kuogeriausias ir prekės visiems prieinamos. Norėdami siutų, spring - overkotų, arba reinkotų, kreipkitės pas mus, o busite užganėdinti. Mūsų ofisas ir dirbtuvė yra ant

343 BROADWAY SOUTH BOSTON, MASS.

(2-ros ir 3-čios lubos).

URBSZO, SEKYS IR KO.

101 Oak St., Lawrence, Mass. Agentura laivakorčių, pinigų siuntimo ir t. t. Geriausia ir parankiausia vietą, kur kiekvienas lietuvis randa tinkamą ir atsakančią patarnavimą. Pinigai Lietuvon geriausia ir greičiausia nueina. Išrupiname visiems keiauninkams pasus, padarome visokios rūšies liudymus. Esame registruoti NOTARAI Lietuvos Atstovybėje. Visada, kokį tik reikala turėsite, kreipkitės pas mus, o tikrai busite užganėdinti.

VALIO PRIE DARBO!

Dabar yra laikas Patogus ir sveikas Pentyt jūsų namą, Ką butinai reikia, Tad greit šaukit mūsų Pentorius geriausius, Kurie seną namą Padaro naujaisiu. LITHUANIAN HOME BUILDERS CO., INC., (Pentorių Dept.).
36 W. Broadway, Room 1
SO. BOSTON, MASS.
Tel. S. B. 1878-J.

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALINGAS

Žinomas senas biznierių

ANT. NAUJOKAITIS

208 West Fifth Street, South Boston, Mass.

ATIDARĖ visokių produktų krautuvę, kaip tai Mėsos Markėtą ir Grosernia. Kviečia visus apilinkės lietuvių kreipitis su pirkimu maisto ir kitų smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavimą.

Puiki Lietuviška UŽEIGA

pas

ANTANĄ TAMULEVIČIŲ
300 Broadway, S. Boston Mass.

DEL VISŲ!

Taisau visokius čeverykus vyrų, moterų ir vaikų. Gali vaikščioti taip kad su naujais. Padarau stiprai ir gerai ir pigiai. Užeikite del persitikrinimo. Visiems patogai užeiga, arti Lietuvių salės.

P. BUTKEVIČIUS,
301 E St., So. Boston, Mass.